

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНКЫНЫН

ЧЕНЕМДИК АКТЫЛАРЫ

№6/2014

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ

НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Редакциялык коллегия:

Төрайым: Садыркулова А.М.
Коллегия мүчөлөрү: Султанов М.С.
Жаныбекова Ч.А.
Садыкова Н.О.
Жооптуу катчы: Абдиева К.Т.

Басылманын мазмунуна тиешелөө маселелер боюнча маалымат алуу үчүн:

Бишкек шаары, Т. Үмөталиев атындагы көчө, 101, Кыргыз Республикасынын
Улуттук банкынын, Юридикалык башкармалыгы:
телефон: (996 312) 45 66 41 телефону
факс: (996 312) 610 730 факсы боюнча кайрылсаңыздар болот
<http://www.nbkr.kg>

Басылманы таркатуу маселеси боюнча:

Бишкек шаары, Т. Үмөталиев атындагы көчө, 101, Кыргыз Республикасынын
Улуттук банкынын, Тышкы жана коомдук байланыштар бөлүмү:
телефон: (996 312) 669 009
факс: (996 312) 610 730
<http://www.nbkr.kg>

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик документтери жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Уюштуруучусу - Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.

Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде каттоодон өткөн жана 1998-жылдын 5-октябрында 321-номердеги күбөлүктү алган.

Жоопкерчилиги чектелген коом «Эдем-принт» басма борборунда даярдалган жана басылып чыгарылган.

Бишкек шаары, Матросов көчөсү, 119/1

2014-жылдын 22-октябрда басууга кол коюлган.

2014-жылдын 27-октябрда басылган.

185 нускада чыгарылат.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2014-жыл.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксатысыз басылманы кайсы формада, кайсы каражаттар менен болбосун көчүрүп басууга жана таркатууга жол берилбейт. Кайра басууда жана андан шилтеме келтирүүдө «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары» басылмасына таянуу зарыл.

Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики

Редакционная коллегия:

Председатель: Садыркулова А.М.
Члены коллегии: Султанов М.С.
Жаныбекова Ч.А.
Садыкова Н.О.
Ответственный секретарь: Абдиева К.Т.

По вопросам, связанным с содержанием публикаций, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, ул. Уметалиева, 101, Национальный банк Кыргызской Республики,
Юридический управление:

телефон: (996 312) 45 66 41

факс: (996 312) 610 730

<http://www.nbkr.kg>

По вопросам, связанным с распространением публикаций Национального банка Кыргызской Республики, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, ул. Уметалиева, 101, Национальный банк Кыргызской Республики,
Отдел внешних и общественных связей:

телефон: (996 312) 669 009

факс: (996 312) 610 730

<http://www.nbkr.kg>

Целью издания журнала является официальная публикация нормативных актов Национального банка для обеспечения коммерческих банков и общественности нормативными документами Национального банка и официальной информацией о деятельности Национального банка, а также проведение пропаганды банковского законодательства Кыргызской Республики. Предположительная периодичность издания журнала - один раз в месяц на кыргызском и русском языках.

Учредитель: Национальный банк Кыргызской Республики.

Издание зарегистрировано Министерством юстиции Кыргызской Республики, свидетельство о регистрации СМИ № 321 от 5.10.1998 года.

Подготовлено к печати и отпечатано ОсОО «Эдем-принт».

г. Бишкек, ул. Матросова, 119/1.

Подписано в печать 22 октября 2014 г.

Отпечатано 27 октября 2014 г.

Тираж 185 экз.

© Национальный банк Кыргызской Республики, 2014 год.

Настоящее издание не подлежит воспроизведению и распространению в любой форме и любыми средствами без разрешения Национального банка Кыргызской Республики. При перепечатке и переводе выдержек ссылка на издание «Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики» обязательна.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету

Басылма Улуттук банктын өткөн жылдагы иши боюнча толук отчету болуп саналат. Ал Республиканын экономикалык өнүгүшү, Улуттук банктын акчакредит саясаты, финансылык отчету жөнүндө кыскача маалыматтарды, Улуттук банктын ишине тиешелүү жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени

Маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын экономикасына негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү жана анын секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Басылмада тышкы сектордун өнүгүшүндөгү акыркы тенденциялар чагылдырылат. Тиркемелеринде төлөм теңдеминин нейтралдуу формасы, тышкы соода түзүмү, эларалык камдар (резервдер) тышкы карыз боюнча маалыматтарды камтыган таблицалар келтирилген. Чейрек сайын - январь, май, июль, октябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасында инфляция боюнча баяндама

Басылмада республикада жана анын региондорунда керектөө бааларынын динамикасы, инфляциянын негизги факторлорун анализдөөлөр, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын акчакредит саясат жагында кабыл алган чечимдери жөнүндөгү маалыматтар камтылып, кийинки мезгилге инфляциялык болжолдоолор келтирилет. Чейрек сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын пресс-релизи

Улуттук банкта жана бүтүндөй банк тутумунда бир апта ичинде болуп өткөн жаңылыктарды, Улуттук банктын ыкчам маалыматтарын, финансы рыногу боюнча аналитикалык материалдарды жана жалпыга маалымдоо каражаттары, юридикалык жактар жана жеке адамдар үчүн маалыматтарды камтыйт. Апта сайын кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө отчет

Басылма Кыргыз Республикасынын финансы системасынын учурдагы абалын экономиканын башка секторлору өз ара байланышта кароого арынышы боюнча аналитикалык маалыматты камтыйт. Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө коомчулукка маалымдайт. Алты айда бир жолу кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Издания Национального банка Кыргызской Республики

Годовой отчет Национального банка Кыргызской Республики

Издание является полным отчетом Национального банка за прошедший год. Содержит краткую информацию об экономическом развитии республики и денежно-кредитной политике, финансовую отчетность Национального банка, общие сведения о НБКР, статические приложения. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Бюллетень Национального банка Кыргызской Республики

Информационное издание содержит статические сведения по основным макроэкономическим показателям и секторам экономики Кыргызской Республики. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Платежный баланс Кыргызской Республики

«Платежный баланс Кыргызской Республики» отражает последние тенденции в развитии внешнего сектора. В приложениях приводятся таблицы с данными по нейтральной форме платежного баланса, структуре внешней торговли, международным резервам, внешнему долгу. Выпускается ежеквартально - в январе, мае, июле, октябре на кыргызском, русском и английском языках.

Обзор инфляции в Кыргызской Республике

Издание содержит описание динамики потребительских цен в республике и ее регионах, анализ основных факторов инфляции, информацию о решениях Национального банка Кыргызской Республики в области денежно-кредитной политики и представляет прогноз инфляции на предстоящий период. Публикуется ежеквартально на кыргызском, русском и английском языках.

Пресс-релиз Национального банка Кыргызской Республики

«Пресс-релиз НБКР» содержит хронику событий, происходящих в Национальном банке и банковской системе в целом, оперативную информацию НБКР за неделю, аналитические материалы по финансовому рынку и другую информацию к сведению СМИ (средства массовой информации), юридических и физических лиц. Публикуется еженедельно на русском и кыргызском языках.

Отчет о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики

Издание содержит аналитическую информацию о текущем положении финансовой системы Кыргызской Республики во взаимосвязи с другими секторами экономики. Информирование общественности о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики. Выпускается 1 раз в 6 месяцев на трех языках: кыргызском, русском и английском.

МАЗМУНУ

1. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 16-июлундагы № 32/5 “Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелерин бекитүү тууралуу” токтому 8
2. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 16-июлундагы № 32/6 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтому 22
3. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 31-июлундагы № 34/10 “Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы №30/6 “Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө” токтому 26
4. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 31-июлундагы № 34/11 “Улуттук банк Башкармасынын 2012-жылдын 29-августундагы №36/2 “Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын жана микрофинансылык компанияларынын кыймылсыз мүлк менен айрым бүтүмдөрү/операциялары жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө” токтому 31
5. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 13-августундагы № 36/3 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдорун күчүн жоготкон катары таануу жөнүндө” токтому 33
6. Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын 24-сентябрындагы № 42/8 “Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрофинансылык уюмдар тарабынан активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө” Жобону бекитүү тууралуу токтому 34

СОДЕРЖАНИЕ

1. Постановление Правления НБКР “Об утверждении “Правил регулирования деятельности кредитных союзов, осуществляющих операции по исламским принципам банковского дела и финансирования” от 16.07.2014 года № 32/5 48
2. Постановление Правления НБКР. “Об утверждении “О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики “ от 16.07.2014 года № 32/6 62
3. Постановление Правления НБКР “О внесении изменений и дополнений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики от 15 июля 2009 года №30/6 “Об утверждении “Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике”от 31.07.2014 года № 34/10 66
4. Постановление Правления НБКР “О внесении изменений и дополнений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики “Об утверждении Положения “Об отдельных сделках/операциях коммерческих банков и микрофинансовых компаний Кыргызской Республики с недвижимостью” от 29 августа 2012 года № 36/2” от 31.07.2014 года № 34/11 72
5. Постановление Правления НБКР “О признании утратившими силу некоторых постановлений Правления Национального банка Кыргызской Республики” от 13.08.2014 года № 36/3 74
6. Постановление Правления НБКР «Об утверждении Положения “О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования” от 24.09.2014 года № 42/8 75

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Үметалиев көч., 101
2014-ж., 16-июлундагы № 32/5

“Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелерин” бекитүү тууралуу

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. “Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелери” (кошо тиркелет) бекитилсин.
2. Токтом расмий жарыялангандан отуз күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.
3. Юридика башкармалыгы:
  - токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын.
  - расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.
4. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом менен Кыргызстандын кредиттик союздар жана кооперативдер ассоциациясын, Кредиттик союздардын улуттук ассоциациясын жана “Кредиттик союздардын финансылык компаниясы” ААКсын тааныштырсин.
5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдук Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары З.Л.Чокоев мырзага жүктөлсүн.

Төрага

Т. Абдыгулов

*Улуттук банк Башкармасынын
2014-жылдын “16”- июлундагы
№ 32\5 токтомуна карата тиркеме*

Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелери

**1-глава.
ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР**

1. Бул эреже Кыргыз Республикасынын “Кредиттик союздар жөнүндө” мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.
2. Бул эрежеде кредиттик союздардын (мындан ары – кредиттик союз) катышуучуларынын талаптарын коргоо жана алардын ишинде орун алышы мүмкүн болгон тобокелдиктерди басаңдатуу максатында, ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырууда кредиттик союздар милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экономикалык ченемдер, талаптар жана чектөөлөр белгиленген.
3. Кредиттик союздар, тобокелдиктерди андан ары басаңдатуу максатында кыйла жогорулатылган экономикалык ченемдерди жана чектөөлөрдү белгилей алат. Ушул эрежеде жана Улуттук банктын башка ченемдик укуктук актыларында белгиленген ченемдердин жана чектөөлөрдүн маанилерин бузууга жол берилүүгө тийиш эмес.

**2-глава.
ТҮШҮНҮКТӨР ЖАНА АНЫКТАМАЛАР**

4. Бул эрежеде төмөнкүдөй түшүнүктөр жана алардын аныктамалары колдонулган:
  - 1) *пайлык төлөм – кредиттик союзду катышуучулары тарабынан капиталга салынган жана кредиттик союздун тескөөсүндө турган акча каражаттарынын суммасы;*
  - 2) *үлүштүк капитал – кредиттик союздун катышуучулары тарабынан бир жылга жана андан көп мөөнөткө салынган жана алуу мөөнөтү бөлүп, баса көрсөтүлгөн пайлык*

төлөмдөрдүн суммасы. Финансылык жыл аяктаганга чейинки кеминде жарым жыл мурда катышуучулар өтүнүч менен кайрылган шартта, мындай пайларды алуу мөөнөтү финансылык жыл бүткөндөн кийин келип жетет (өтүп жаткан жылдын 1-июлуна чейин);

- 3) *институционалдык капитал – бул, Улуттук банк тарабынан белгиленген экономикалык ченемдерди эсептөө үчүн колдонулган суммардык капиталдын бир бөлүгү. Институционалдык капиталды эсептөөдө төмөнкү көрсөткүчтөр колдонулат: келечектеги керектөөлөр үчүн каралган кам, өткөн жылдардын бөлүштүрүлбөгөн пайдалары/чыгымдары, өтүп жаткан жылдын чыгымы. Өтүп жаткан жыл ичинде алынган пайда институционалдык капиталды эсептөөдө эске алынбайт;*
- 4) *суммардык капитал – кредиттик союздун институционалдык жана үлүштүк капиталдарынын суммасы;*
- 5) *иштеп жаткан кредиттик союз – бул түзүлүп, иш алып баргандыгына эки жылдан ашуун убакыт өткөн жана экономикалык ченемдерди эсептөө учурунда кеминде эки жылдык баланска ээ кредиттик союз;*
- 6) *жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз – бул түзүлүп, иш алып баргандыгына эки жыл толо элек жана экономикалык ченемдерди эсептөө учурунда эки жылдык баланска ээ эмес кредиттик союз.*

3-глава.

СОЮЗГА КАРАТА КОЮЛУУЧУ ТАЛАПТАР ЖАНА ЧЕКТӨӨЛӨР

5. Кредиттик союздарга төмөнкүдөй талаптар жана чектөөлөр белгиленет:
  - 1) *кредиттик союзга өтүүдө катышуучу тарабынан салынуучу пайлык төлөмдүн минималдуу өлчөмү бир миң сомдон кем болбоого тийиш;*
  - 2) *бир катышуучунун пайлык төлөмүнүн жол берилген максималдуу өлчөмү кредиттик союздун бардык төлөнгөн пайлык төлөмдөрүнүн суммасынан 10 пайызынан ашпайт;*
  - 3) *кредиттик союздун үлүштүк капиталынын минималдуу өлчөмү:*
    - *акча каражаттарын тартуу укугуна лицензияга ээ эмес кредиттик союз үчүн - кеминде отуз миң сом;*
    - *кредиттик союздун катышуучуларынан акча каражатта-*

- рын тартуу укугуна лицензияга ээ кредиттик союз үчүн - кеминде беш жүз миң сом;*
- 4) *кредиттик союздун катышуучуларынан акча каражаттарын тартуу укугуна лицензияга ээ кредиттик союз үчүн депозиттик базанын максималдуу өлчөмү, институционалдык капиталдын өлчөмүнүн 450 пайызынан ашпоого тийиш;*
  - 5) *кредиттик союздун катышуучуларынан акча каражаттарын тартуу укугуна лицензияга ээ кредиттик союз үчүн мөөнөтүндө төлөнбөгөн негизги сумма жана/же кошумчаланган сумма боюнча кредиттик тобокелдикти камтыган активдердин негизги суммасы боюнча чогуу алгандагы карыздын, каржылоо портфелине карата катышы 5 пайыздан ашпоого тийиш.*

4-глава. **ЭКОНОМИКАЛЫК ЧЕНЕМДЕР ЖАНА** **АЛАРДЫ ЭСЕПТӨӨ ТАРТИБИ**

§1. Жалпы жоболор

6. Кредиттик союз тарабынан аткарылууга тийиш болгон экономикалык ченемдерге төмөнкүлөр кирет:
  - 1) *сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеми (Н1):*
    - Н1.1 – жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз үчүн;*
    - Н1.2 – иштеп жаткан кредиттик союз үчүн;*
  - 2) *бир кардарга/өнөктөштөргө (мындан ары - кардар) карата тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеми (Н2):*
    - Н2.1 – жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз үчүн;*
    - Н2.2 – иштеп жаткан кредиттик союз үчүн;*
  - 3) *финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестициялардын максималдуу өлчөмү ченеми (Н3);*
  - 4) *негизги каражаттарга инвестициялардын максималдуу өлчөмү ченеми (Н4);*
  - 5) *ликвиддүүлүк ченеми (Н5):*
    - Н5.1 – акча каражаттарын тартуу укугуна лицензияга ээ эмес кредиттик союз үчүн;*
    - Н5.2 – акча каражаттарын тартуу укугуна лицензияга ээ кредиттик союз үчүн;*
  - 6) *капиталдын шайкештик (адекваттуулук) ченеми (Н6):*
    - Н6.1 – институционалдык капиталдын шайкештик ченеми;*

Н6.2 – суммардык капиталдын шайкештик ченеми.

7. 6-пунктта көрсөтүлгөн экономикалык ченемдер бардык кредиттик союзга таркатылат. Өз катышуучуларынан акча каражаттарын тартуу укугуна лицензия алуу өтүнүчү менен кайрылган кредиттик союз Улуттук банк Башкармасынын 2005-жылдын 4-майындагы №14/3 токтому менен бекитилген “Кредиттик союздарды лицензиялоо жөнүндө” жободо көрсөтүлгөн талаптарына жооп берүүгө тийиш.

§2. Кредиттик союздун сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеми (Н1)

8. Сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеми (Н1) дегенден улам, кредиттик союз ала алган, сырттан тартылган каржылоонун мүмкүн болгон максималдуу көлөмүн белгилөөнү түшүнүү зарыл.
9. Сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченемин эсептөөдө, сырттан тартылган каржылоонун суммасына Кыргыз Республикасынын «Кредиттик союздар жөнүндө» мыйзам талабына жана Шариат стандарттарына ылайык алынган каражаттар кошулат.
10. Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз үчүн сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеми (Н1.1) ушул Эрежеге карата 1-тиркемеге ылайык аныкталат.
11. Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союздун ишинин алгачкы жылы ичинде анын сырттан тартылган каржылоосунун өлчөмү, үлүштүк капиталдын өлчөмүнөн ашпоого тийиш.

Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союздун ишинин экинчи жылында анын сырттан тартылган каржылоосунун өлчөмү, суммардык капиталдын өлчөмүнөн же эгерде, суммардык капиталдын өлчөмү институционалдык капиталдын төрт эселенген өлчөмүнөн төмөн болгон учурда, институционалдык капиталдын төрт эселенген өлчөмүнөн ашпоого тийиш.

12. Иштеп жаткан кредиттик союз үчүн сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеми (Н1.2) төмөнкү формула боюнча аныкталат:
Н1.2 ($\leq$) ИК x 4, мында:
ИК – институционалдык капитал.
Иштеп жаткан кредиттик союз үчүн сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеминин (Н1.2) мааниси институционалдык капиталдын төрт эселенген өлчөмүнөн ашпоого тийиш.
13. Segiz жылдан көп убакыт иштеп келген жана/же катышуучуларынан акча каражаттардан тартууга лицензияга ээ кредиттик

союзга сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченеми таркатылбайт.

§3. Бир кардарга тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеми (Н2)

14. Ушул параграфтын алкагында кардар дегенден улам, кредиттик союз алдында кредиттик тобокелдикти камтыган активдер боюнча карызы бар катышуучуну же өз ара байланыштуу катышуучуларды түшүнүү зарыл.
15. Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз үчүн бир кардарга тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеми (Н2.1) ушул Эрежеге карата 2-тиркемеге ылайык аныкталат.
16. Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союздун ишинин алгачкы жылында, жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз үчүн бир кардарга тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеми (Н2.1), бир кардарга берилген жана кредиттик тобокелдикти камтыган активдер боюнча чогуу алгандагы карыздардын пайлык төлөмдөргө карата 3:1 катышында аныкталат.

Жаңы түзүлгөн кредиттик союздун ишинин экинчи жылында, жаңыдан түзүлгөн кредиттик союз үчүн бир кардарга карата тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеминин (Н2.1) мааниси, кредиттик союздун институционалдык жана үлүштүк капиталдарынын суммасынын 20 пайызынан ашпоого тийиш.

17. Иштеп жаткан кредиттик союз үчүн бир кардарга тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеми (Н2.2) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$H2.2 = M\Theta / (ИК + ДК) \times 100 (\leq) 20\%$, мында:

МК - бир кардарга берилген, өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган актив боюнча чогуу алгандагы карыздын максималдуу өлчөмү;

ИК – кредиттик союздун институционалдык капиталы;

ДК – кредиттик союздун үлүштүк капиталы.

18. Иштеп жаткан кредиттик союз үчүн бир кардарга карата тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченеминин мааниси (Н2.2), институционалдык жана үлүштүк капиталдардын суммасынын 20 пайызынан ашпоого тийиш.
19. Кыргыз Республикасынын «Кредиттик союздар жөнүндө» мыйзамында каралган учурларды эске албаганда, өзүндө тобокелдикти камтыган активдер боюнча карыздардын ордун катышуучулардын пайлык төлөмдөрүнүн эсебинен жабууга кредиттик союздарга тыюу салынат.
20. Эгерде бир кардардын карызынын кайтарылбай калышы башка кардардын карызынын кайтарылбай калышы көйгөйүнө алып келсе, бир кардарга карата тобокелдиктин максимал-

дуу өлчөмү ченемин (Н2) эсептөөдө, айрым кардарлардын бүтүндөй карызы бир кардарга карата тобокелдик катары суммаланууга жана каралууга тийиш. Мында, ар башка кардардын карызын бир тобокелдик катары суммалап кароо учурунда, ошол кардарлардын төмөнкүлөр боюнча өз ара байланыштуулугу эске алынууга тийиш:

- 1) *кредиттик союздун катышуучуларынын экономикалык иш багытынын түрү боюнча (мисалы, бир катышуучунун бизнеси жалпы кызыкчылыкты көздөсө же кредиттик союздун башка катышуучусу тарабынан контролдонсо);*
- 2) *өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдердин ордун жабуу булагы боюнча (мисалы, бир нече кардарлар бир бизнести жүргүзсө же биргелешип чарбалык иш менен алектенсе);*
- 3) *өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдердин камсыздоосу боюнча (мисалы, өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдердин камсыздоосу катары кредиттик союздун бир нече катышуучулары бир күрөөнү сунуштаган болсо).*

§4. Улуттук банк тарабынан лицензияланган финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестициялардын максималдуу өлчөмү ченеми (Н3)

21. Кредиттик союз, Улуттук банк тарабынан лицензияланган финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестиция жумшай алат.
22. Улуттук банк тарабынан лицензияланган финансы-кредит мекемелеринин капиталына, ошондой эле казына векселдерине, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жана Улуттук банк тарабынан чыгарылган башка жогорку ликвиддүү баалуу кагаздарга инвестицияларды кошпогондо, юридикалык жактардын баалуу кагаздарына жана капиталына инвестиция жумшоого кредиттик союзга тыюу салынат.
23. Кредиттик союздун Улуттук банк тарабынан лицензияланган финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестицияларынын суммасы, институционалдык жана үлүштүк капиталдын суммасынын 15 пайызынан ашпоого тийиш.
24. Финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестициялардын максималдуу өлчөмү ченеми (Н3) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$$Н3 = СИ / (ИК + ДК) \times 100 (<=) 15\%, \text{ мында:}$$

СИ – адистештирилген финансы-кредит мекемеси «Кредиттик со-

юздардын финансылык компаниясы» ААКсынын (мындан ары – “КСФК” ААКсы) капиталына инвестицияларды эске албаганда, Улуттук банк тарабынан лицензияланган финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестициялардын чогуу алгандагы суммасы;

ИК – кредиттик союздун институционалдык капиталы;

ДК – кредиттик союздун үлүштүк капиталы.

25. Кредиттик союздун же өз ара байланыштуу кредиттик союздардын “КСФК” ААКсынын капиталына инвестицияларынын суммасы “КСФК” ААКсынын уставдык капиталынын 10 пайызынан ашпоого тийиш.
26. Өз ара байланыштуу кредиттик союз дегенден улам, жалпы тике же кыйыр контролдукка алынган кредиттик союздарды түшүнүү зарыл.
27. Жалпы тике же кыйыр контролдук дегенден улам, кредиттик союздун үлүштүк капиталына катышуусунан көз карандысыз, жеке адамдын же юридикалык жактын кредиттик союздун жетекчилигине же саясатына өз алдынча же башка жактар менен биргелешип аныктоочу таасир эте алуу мүмкүнчүлүгүн түшүнүү зарыл.

§5. Негизги каражатка инвестициялардын максималдуу өлчөмү ченеми (Н4)

28. Кредиттик союз каржылоо үчүн пайдаланылбаган, бош турган акча каражаттарын кредиттик союздун уставдык ишин камсыз кылуу үчүн каралган негизги каражаттарга инвестициялай алат.
29. Негизги каражаттарга инвестициялардын максималдуу өлчөмү ченеми (Н4) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$$Н4 = НК / (ИК + ДК) \times 100 (<=) 20\%$$
, мында:

ОС – негизги каражаттарга инвестициялардын суммасы (грант жана кайтарымсыз жардам түрүндө алынган негизги каражаттардан тышкары);

ИК – кредиттик союздун институционалдык капиталы;

ДК – кредиттик союздун үлүштүк капиталы.

30. Кредиттик союздун чарбалык ишин жүргүзүүсү үчүн зарыл болгон имарат, жер, эмерек жана жабдуулар сыяктуу негизги каражаттарга чогуу алгандагы салымы (грант жана кайтарымсыз жардам түрүндө алынган негизги каражаттардан тышкары), институционалдык жана үлүштүк капиталдын суммасынын 20 пайызынан ашпоого тийиш.

§6. Ликвиддүүлүк ченеми (Н5)

31. Өз катышуучуларынан акча каражаттарын тартууга лицензияга ээ эмес кредиттик союздар үчүн ликвиддүүлүк ченеми (Н5.1) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$H5.1 = \text{ЛА} / \text{ОБ} \times 100 (\geq) 5\%$, мында:

ЛА – кредиттик союздун төмөнкүлөрдү камтыган ликвиддүү активдери:

- кредиттик союздун кассасындагы акча каражаттарын;
- банктардагы эсептешүү жана депозиттик эсептердеги акча каражаттарын;

- күрөөгө коюлгандарды эске албаганда, казына векселдерин жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жана Улуттук банкы тарабынан чыгарылган башка жогорку ликвиддүү баалуу кагаздар;

ОБ - өтүп жаткан жылдын жана өткөн жылдардын дивиденддери боюнча камдарды жана келечекте алынуучу кирешелерди эске албаганда, кредиттик союздун бардык милдеттенмелери.

32. Өз катышуучуларынан акча каражаттарын тартууга лицензияга ээ эмес кредиттик союздар үчүн ликвиддүүлүк ченеминин (Н5.1) мааниси 5 пайыздан кем болбоого тийиш.

33. Өз катышуучуларынан акча каражаттарын тартууга лицензияга ээ кредиттик союздар үчүн ликвиддүүлүк ченеми (Н5.2) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$H5.2 = (\text{ЛА} - \text{КОБ}) / (\text{ПС} + \text{СП}) \times 100 (\geq) 15\%$, мында:

ЛА – өзүндө төмөнкүлөрдү камтыган кредиттик союздун ликвиддүү активдери:

- кредиттик союздун кассасындагы акча каражаттары;
- банктардагы эсептешүү жана депозиттик эсептердеги акча каражаттары;

- күрөөгө коюлгандарды эске албаганда, казына векселдери, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жана Улуттук банкы тарабынан чыгарылган башка жогорку ликвиддүү баалуу кагаздар.

КОБ - кредиттик союздун кыска мөөнөттүү милдеттенмелери, алар боюнча эсептөөлөр отчеттук күндөн кийинки отуз күн ичинде жүзөгө ашырылат;

ПС – кредиттик союздун тартылган акча каражаттары, аларды төлөө мөөнөтү 30 отуз күндөн жогору;

СП – он эки айга чейин алуу мөөнөтү жана отчеттук күндөн кийинки отуз күн ичинде төлөө мөөнөтү шартында тартылган акча каражаттарын эсептен алып салгандан кийин, алынууга тийиш болгон пайлык төлөмдөр.

Өз катышуучуларынан акча каражаттарын тартууга лицензияга ээ кредиттик союздар үчүн ликвиддүүлүк ченеминин (Н5.2) мааниси, 15 пайыздан кем болбоого тийиш.

34. Ликвиддүүлүк тобокелдигин тескөө максатында өз катышуучуларынан каражаттарды тарткан кредиттик союздар, ликвиддүүлүк ченемин эсептөөнү жума сайын ишке ашырып турууга тийиш.

§7. Капиталдын шайкештик ченеми (Н6)

35. Капиталдын шайкештик ченеми (Н6) төмөнкү эки коэффициент боюнча аныкталат:
- институционалдык капиталдын шайкештик ченеми (Н6.1);
  - суммардык капиталдын шайкештик ченеми (Н6.2).
36. Институционалдык капиталдын шайкештик ченеми (Н6.1) төмөнкү формула боюнча аныкталат:
- $H6.1 = IK / CA \times 100$, мында:
- ИК – кредиттик союздун институционалдык капиталы;
  - СА – кредиттик союздун суммардык активдери.
37. Суммардык капиталдын шайкештик ченеми (Н6.2) төмөнкү формула боюнча аныкталат:
- $H6.2 = (IK + DK) / CA \times 100$, мында:
- ИК – кредиттик союздун институционалдык капиталы;
  - ДК – кредиттик союздун үлүштүк капиталы;
  - СА – кредиттик союздун суммардык активдери.
38. Институционалдык капиталдын шайкештик ченеминин (Н6.1) жана суммардык капиталдын шайкештик ченеминин (Н6.2) мааниси, ушул Эрежеге карата 3-тиркемеге ылайык аныкталат.
39. Институционалдык капиталдын шайкештик ченеми (Н6.1) кредиттик союздун катышуучуларынан акча каражаттарын тартуу укугуна лицензияга ээ кредиттик союздар үчүн 12 пайыз өлчөмүндө белгиленет.

5-глава.

КРЕДИТТИК СОЮЗДАРДЫН ОТЧЕТУ

40. Чүй областынын жана Бишкек шаарынын аймагында жайгашкан кредиттик союздар отчетторун Улуттук банктын борбордук аппаратынын финансы статистикасы жана маалымдоо боюнча ыйгарым укуктуу түзүмдүк бөлүмүнө, Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген тартипте сунуштоого тийиш.
41. Кыргыз Республикасынын башка областтарынын аймагында жайгашкан кредиттик союздар отчетторун, Улуттук банктын

тийешелүү областтык башкармалыгына же өкүлчүлүгүнө сунуштоого тийиш.

42. Кредиттик союз бухгалтердик эсепке алууда жана отчет түзүүдө колдонулган документтердин эсебинин так жүргүзүлүшүн жана сакталышын камсыз кылууга милдетүү.

6-глава.

ЭКОНОМИКАЛЫК ЧЕНЕМДЕРДИН ЖАНА ЧЕКТӨӨЛӨРДҮН САКТАЛЫШЫНА КӨЗӨМӨЛ

43. Кредиттик союздардын ишине көзөмөлдүктү Улуттук банктын тышкы көзөмөл боюнча ыйгарым укуктуу түзүмдүк бөлүмү, областтык башкармалыктары жана өкүлчүлүгү жүзөгө ашырат.
44. Кредиттик союздар тарабынан экономикалык ченемдердин жана чектөөлөрдүн так сакталышына текшерүүлөр, алардын иши боюнча берилген отчетторго жана маалыматтарга талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү, ошондой эле жеринде барып текшерүүнү ишке ашыруу аркылуу, кайсы болбосун күнү жүзөгө ашырылышы мүмкүн.
45. Белгиленген экономикалык ченемдердин жана чектөөлөрдүн кредиттик союздар тарабынан сакталбагандыгы, такталбаган маалыматтарды берилгендиги, маалыматтардын өз учурунда берилбегендиги же банк мыйзам талаптарын бузууга жол берүүлөр фактылары аныкталган учурда Улуттук банк, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган эскертүү чараларын жана санкцияларды колдонот.

Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелерине карата 1-тиркеме

Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союздар үчүн сырттан каржылоону тартуунун максималдуу өлчөмү ченемин (Н1.1) эсептөө таблицасы

Кредиттик союз иштеп турган мезгил	Биринчи жыл	Экинчи жыл
Н1.1 эсептөө	Н1.1 ДК	Н1.1 ДК+ИК же болбосо Н1.1 ИК x 4 кайсынысы чоң болсо, ошого жараша

мында:

ДК – үлүштүк капитал;

ИК – институционалдык капитал;

Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелерине карата 2-тиркеме

Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союздар үчүн бир кардарга тобокелдиктин максималдуу өлчөмү ченемин (Н2.1) эсептөө таблицасы

Кредиттик союз иштеп турган мезгилде	Биринчи жыл	Экинчи жыл
Н2.1 эсептөө	$H2.1 \leq СП \times 3$	$H2.1 = МК / (ИК + ДК) \times 100 \leq 20\%$

мында:

СП – кардардын пайлык төлөмү;

МК – бир кардарга берилген, кредиттик тобокелдикке камтыган активдер боюнча чогуу алгандагы карыздын максималдуу өлчөмү;

ИК – кредиттик союздун институционалдык капиталы;

ДК – кредиттик союздун үлүштүк капиталы.

*Операцияларды ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча жүзөгө ашырган кредиттик союздардын ишин жөнөгө салуу эрежелерине карата
3-тиркеме*

Капиталдын шайкештик ченемин эсептөө таблицасы (Н6)

Кредиттик союз иштеп турган мезгил	Биринчи жыл	Экинчи жыл	Үчүнчү жыл	Төртүнчү жыл	Бешинчи жыл	Алтынчы жыл	Жетинчи жыл	Сегизинчи жана андан кийинки жылдар
Н6.1 = ИК/СА x 100		≥1%	≥3%	≥ 6%	≥ 6%	≥ 9%	≥ 9%	≥ 12%
Н6.2 = (ИК+ ДК) / СА x 100		≥13%	≥ 13%	≥ 14%	≥ 14%	≥ 16%	≥ 16%	≥ 18%

мында:

ИК - кредиттик союздун институционалдык капиталы;

ДК – кредиттик союздун үлүштүк капиталы;

СА – кредиттик союздун суммардык активдери.

Эскертүү. Жаңыдан түзүлгөн кредиттик союздарга биринчи жылы капиталдын шайкештик ченеми (Н6) колдонулбайт.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Үметалиев көч., 101
2014-ж., 16-июлундагы № 32/6

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” Мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр (кошо тиркелет) киргизилсин:
Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 28-декабрындагы №51/4 “Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырышкан банктардын капиталынын шайкештик стандарттарын аныктоо боюнча нускону бекитүү тууралуу” токтомуна;
Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 30-октябрындагы №32/2 “Кыргыз Республикасында каржылоонун ислам принциптерин алгачкы долбоордун алкагында жүзөгө ашыруу жөнүндөгү” Жобо тууралуу” токтомуна.
2. Токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.
3. Юридика башкармалыгы:
  - бул токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
  - расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.
4. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы бул токтом менен коммерциялык банктарды тааныштырсын.

5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдук Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары З. Чокоев мырзага жүктөлсүн.

Төрага

Т. Абдыгулов

*Улуттук банк Башкармасынын
2014- жылдын 16- июлундага
№3216 токтомуна карата
тиркеме*

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик
укуктук актыларына өзгөртүүлөр

1. Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 28-декабрындагы №51/4 “Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырышкан банктардын капиталынын шайкештик стандарттарын аныктоо боюнча нускоону бекитүү тууралуу” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырышкан банктардын капиталынын шайкештик стандарттарын аныктоо боюнча нускоонун:

- 24-пунктунун “Категория 4” (кредиттик тобокелдик деңгээли – 50%) бөлүгүнүн “а” пунктчасындагы “ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык жайгаштырылган активдер” деген сөздөр “жеке адамдарга сунушталган каржылоо” деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 24-пунктунун “Категория 5” (кредиттик тобокелдик деңгээли – 100%) бөлүгүнүн “в” пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин: “в) жеке секторго карата талаптар (ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык жайгаштырылган активдер):
- мудароба, мушарака келишимдери боюнча жайгаштырылган активдер. Мында, ушул келишимдер боюнча камсыздоо катары Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик укуктук актыларында белгиленген мөөнөттөрдө сатып өткөрүүгө тийиш болгон кыймылсыз жана кыймылдуу мүлктөр күрөө катары колдонулат. Сатып өткөрүү учурунда күрөө наркы каржылоонун негизги суммаларын жана күрөөнү сатып өткөрүүгө байланыштуу мүмкүн болуучу чыгымдарды банкка төлөө үчүн жетиштүү болуусу зарыл.

Күрөө наркы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 3-апрелиндеги №217 токтому менен бекитилген, Кыргыз Республикасында баалоо иш-аракеттеринин баардык субъектилери тарабынан милдеттүү түрдө колдонулуучу мүлктү баалоо стандарттарына ылайык, көз карандысыз баалоочулардын корутундусу менен тастыкталууга тийиш. Күрөөлүк мүлккө жыл сайын көз карандысыз баа берүү, ушул категорияга активдерди чегерүү үчүн милдеттүү талап болуп саналат.

Камсыздоонун наркы төмөндөп, сапаты начарлаган жагдайлар күрөөнү сатып өткөрүүдө кыйынчылыктарга алып келиши мүмкүн. Мудароба, мушарака келишимдери боюнча жайгаштырылган активдер 400% тобокелдик деңгээли менен 6-категорияда көрсөтүлөт. Банктын мудароба, мушарака келишимдери боюнча операцияларды жүзөгө ашыруу тажрыйбаларына жараша Улуттук банк, мындай операцияларды жүзөгө ашырууда, анын ичинде күрөөлүк камсыздоого карата кошумча талаптарды жана чектөөлөрдү белгилеши мүмкүн.

- 3, 4 жана 6-категорияларда көрсөтүлгөндөрдү эске албаганда, ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык жайгаштырылган башка активдер.”;

24-пункттин “Категория 6” бөлүгү (кредиттик тобокелдик деңгээли – 400%) төмөнкү редакцияда берилсин:

“Категория 6 (кредиттик тобокелдик деңгээли – 400%): 1-5-категорияларда көрсөтүлгөн активдерди эске албаганда, мудароба, мушарака келишимдери боюнча жайгаштырылган активдер.”.

2. Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 30-октябрындагы №32/2 “Кыргыз Республикасында каржылоонун ислам принциптерин алгачкы долбоордун алкагында жүзөгө ашыруу жөнүндө” жобо тууралуу” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген “Кыргыз Республикасында каржылоонун ислам принциптерин алгачкы долбоордун алкагында жүзөгө ашыруу жөнүндө” жобонун:

- 2.1-главасынын 12-пунктунун “а” пунктчасынын экинчи абзацындагы “100% деңгээлиндеги тобокелдик камтылган кредиттерге” деген сөздөр “Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 28-декабрындагы №51/4 токтому менен бекитилген Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырышкан банктардын капиталынын шайкештик стандарттарын аныктоо боюнча нускоого (мындан ары – “Капиталдын шайкештик стандарттарын аныктоо жөнүндө” нускоо) ылайык, тобокелдик деңгээли камтылган активдерге” деген сөздөргө алмаштырылсын;
- 2.2-главанын 35-пунктунун экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

“Капиталдын шайкештик коэффициентин эсептөөдө Шарика бүтүмү боюнча жайгаштырылган активдер “Капиталдын шайкештик стандарттарын аныктоо жөнүндө” нускоого ылайык, тобокелдик деңгээли камтылган активдерге теңештирилет.”

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Үмөталиев көч., 101
2014-ж., 31 июлундагы № 34/10

Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы №30/6 “Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу” токтом муна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруунун коопсуздугун жана ишенимдүүлүгүн бекемдөө, орун алышы ыктымал болгон тобокелдиктерди басаңдатуу максатында, ошондой эле Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы №30/6 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерине сунушталган өзгөртүүлөр жана толуктоолор (кошо тиркелет) бекитилсин.
2. Юридика башкармалыгы:
  - бул токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
  - токтом расмий жарыялангандан кийин Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн аны Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.
3. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.
4. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарын тааныштырсин.
5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Б.Ж.Жеенбаевага ыйгарылсын.

Төрага

Абдыгулов Т.С.

Улуттук банк Башкармасынын
2014-жылдын “_____” _____ № _____
токтомуна карата тиркеме

Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы №30/6 «Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр жана толуктоолор

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы №30/6 «Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген, Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелеринин:

1. 1.1-пункту төмөнкү мазмундагы тогузунчу жана онунчу абзацтар менен толукталсын:
«- Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 28-январындагы №4/6 токтому менен бекитилген «Төлөм системасында өзгөчө кырдаалдардын келип чыгышы учурунда Кыргыз Республикасынын төлөм системасынын ишине карата негизги талаптар жөнүндө» жобо менен;
- Улуттук банк Башкармасынын 2011-жылдын 14-сентябрындагы №52/12 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарында маалымат коопсуздугун камсыз кылуу боюнча талаптар жөнүндө» жобо менен».
2. Эрежелердин 2.4-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:
«2.4. Акча которуулар системасынын оператору (мындан ары – оператор) – юридикалык жак, Кыргыз Республикасынын резиденти же резидент эмеси, орун алган өлкөнүн финансылык көзөмөл боюнча ыйгарым укуктуу органынын тиешелүү уруксат берүүчү документтерине (лицензия, катшоо сертификаты ж.б.) ээ, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкында катталган жана акча которуулар системасынын ишин камсыз кылган акча которуулар боюнча кызмат көрсөтүүчү провайдер. Акча которуулар системасынын инфраструктурасын жана пункттарын өнүктүрүү үчүн опе-

ратор акча которуулар системаларына катышуу келишимин түзөт, ага ылайык оператор жана катышуучулар өз ишин системанын эрежелерине ылайык жүзөгө ашырууга милдеттенишет.».

3. Эрежелердин 3.1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:
«3.1. Кыргыз Республикасынын аймагында акча которуулар системасы боюнча кызматтарды сунуштоо үчүн оператор (Кыргыз Республикасынын резиденти же резидент эмеси) Кыргыз Республикасынын Улуттук банкында каттоодон өтүүгө жана төмөнкүлөрдү камтыган документтер топтомун сунуштоого тийиш:
  - акча которуулар системасынын атылышын;*
  - акча которуулар системасынын операторун жана жайгашып турган өлкөнүн аталышын;*
  - каттоо номерин, жайгашып турган өлкөнүн финансылык көзөмөл боюнча ыйгарым укуктуу органы тарабынан берилген каттоо күбөлүгүнүн, лицензиянын, сертификаттын көчүрмөсүн;*
  - акча которуулар системасынын эрежелерин;*
  - мындайлар болгон болсо, системанын катышуучулары менен түзүлгөн типтүү келишимдер.».*
4. Эрежелердин 3.2-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:
«3.2. Акча которуулар системасы боюнча кызматтарды сунуштаган оператор Кыргыз Республикасынын аймагында өз ишин Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын талабына ылайык жүзөгө ашырууга тийиш. Эгерде оператор Кыргыз Республикасынын резидент эмеси болуп саналса, анда Кыргыз Республикасынын банктары менен акча которуулар системасына катышуу боюнча келишимдерди түзүүдө банктар жана оператор Кыргыз Республикасынын акча которуу жагындагы ченемдик укуктук актылардын талаптарына таянуу менен иш алып барууга тийиш.».
5. Эрежелердин 3.5-пункту төмөнкү мазмундагы 7-пунктча менен толукталсын:
«7) эгерде оператор менен катышуучу ортосунда түзүлгөн келишимде башкача каралбаса, күндөлүк негизде өз ара эсептешүүлөрдү жүргүзүү.».
6. Эрежелердин 3-бөлүгү төмөнкү мазмундагы 3.7-пункт менен

толукталсын:

«3.7. Акча которуулардын ички локалдык системаларынын операторун кошпогондо, оператор эң аз дегенде төмөнкү шарттардын биринин аткарылышын камсыз кылууга тийиш:

- 1) *банк-катышуучунун же банк-катышуучу корреспонденттик эсептеринде көрсөткөн башка банктардагы корреспонденттик эсепте бардык ишке ашырылган операциялар (ай ичинде же чейрек ичинде же жыл ичинде) орточо күндөлүк жүгүртүүнүн ордун жапкан көлөмдө милдеттүү камсыздандыруучу депозитти жайгаштырууга;*
- 2) *эл аралык рейтинг агенттиктери тарабынан ыйгарылган инвестициялык деңгээлдеги эл аралык кредиттик рейтингге ээ банктардан алынган гарантияларды берүүгө;*
- 3) *өз акча которуу системалары аркылуу ишке ашырылган которууларды камсыздандырууну камсыз кылууга.*».

7. Эрежелердин 4.1-пункту төмөнкү мазмундагы сүйлөм менен толукталсын:

«Коопсуздукту камсыз кылуу максатында катышуучу Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына таянуу менен иш алып барууга тийиш.»

8. Эрежелердин 4-бөлүгү төмөнкү мазмундагы 4.11-пункт менен толукталсын:

«4.11. Катышуучу чейрек сайын, отчеттук чейректен кийинки айдын онунан кечиктирбестен 1-тиркемеге ылайык (кошо тиркелет) маалыматтарды Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына берип турууга тийиш.»

9. Эрежелердин 5.1-пункту төмөнкүдөй жаңы редакцияда берилсин:

«Катышуучу, акча которуу системасына катышуу боюнча оператор менен келишимди түзүүдө, оператордун колунда орун алган өлкөнүн ыйгарым укуктуу органынын уруксат берүүчү тиешелүү документтеринин бардыгын (лицензия, катталгандыгы тууралуу күбөлүк, сертификат ж.б.), Кыргыз Республикасынын Улуттук банкында катталгандыгын жана анын ушул Эрежелерге, Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык келүүсүн текшерүүгө тийиш.»

Улуттук банк Башкармасынын 2014-жылдын
«___»_____ №___ токтому менен бекитилген
“Кыргыз Республикасында акча которуулар
системасына тиешелүү акча которууларды жүзөгө
ашыруу боюнча эрежелерине” карата
1-тиркеме

Банктын аталышы	Акча которуу системаларынын аталышы	Валютасы	Тарифтери
	<i>локалдык</i>		
	<i>эл аралык</i>		

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Үметалиев көч., 101
2014-ж., 31 июлундагы № 34/11

Улуттук банк Башкармасынын 2012-жылдын 29-августундагы №36/2 “Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын жана микрофинансылык компанияларынын кыймылсыз мүлк менен айрым бүтүмдөрү/операциялары жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө” мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат.

1. Улуттук Банк Башкармасынын 2012-жылдын 29-августундагы №36/2 «Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын жана микрофинансылык компанияларынын кыймылсыз мүлк менен айрым бүтүмдөрү/операциялары жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу” токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилсин:

Жогоруда аталган токтом менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарынын жана микрофинансылык компанияларынын кыймылсыз мүлк менен айрым бүтүмдөрү/операциялары жөнүндө” жобонун:

- 35-пункту төмөнкү мазмундагы сүйлөм менен толукталсын: *“Банк тарабынан ижарага берүү максатында кыймылсыз мүлктүн сатылып алынышына жол берилбейт.”;*
- 37-пункт төмөнкү редакцияда берилсин: *«37. Колдонулбай жаткан банктык жайларды сыяктуу эле, банк ээлеген жайдан өзүнчө турган, ижарачы үчүн өзүнчө кирүү мүмкүнчүлүгү каралган жайдын бир бөлүгүн Банк, турак жай эмес жайларды пайдалануу боюнча техникалык коопсуздук шарттары жана башка талаптар сакталган шартта ижарага/субижарага берүүгө укуктуу. Банктар пайдаланылбай жаткан банктык жайларын ижарага/субижарага бергендиги жана/же ижарачы тууралуу маалыматтарды, ижара мөөнөтүн көрсөтүү менен ижарачыларды алмаштыргандыгы тууралуу маалыматтар-*

ды Улуттук банктын Тышкы көзөмөл башкармалыгына кат жүзүндө билдирүүгө тийиш.”;

- *жобонун 37-1-пункт алынып салынсын.*
- 2. Токтом расмий жарыялангандан 15 күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.
- 3. Юридика башкармалыгы:
  - бул токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;
  - расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.
- 4. 4. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы бул токтом менен коммерциялык банктарды, Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкын, Улуттук банктын областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.
- 5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдук Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары З.Л. Чокоев мырзага жүктөлсүн.

Төрага

Абдыгулов Т. С.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Үметалиев көч., 101
2014-ж., 13 августундагы № 36/3

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдорун күчүн жоготкон катары таануу жөнүндө

«Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» Мыйзамынын 7-беренесине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Төмөнкүлөр күчүн жоготкон катары таанылсын:
  - Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 1-декабрындагы №31/3 «Биринчилик дилерлердин мамлекеттик казна векселдери менен иш алып баруусу жөнүндө» Нускоо тууралуу токтому;
  - Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 22-сентябрындагы №25/4 «Депозитардык эсепке алууну уюштуруу жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ноталарынын экинчилик рынокто жүргүртүлүшүнүн тартиби жөнүндө» Убактылуу нускоо тууралуу токтому.
2. Юридика башкармалыгы:
  - бул токтомдун Улуттук банктын расмий сайтына жарыяланышын камсыз кылсын;
  - расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.
3. Токтом, расмий жарыялангандан 15 күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.
4. Акча-кредиттик операциялар башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, Улуттук банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын, Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.
5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдукту жүзөгө ашыруу милдети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары, айым Б.Ж.Жеенбаевага ыйгарылсын.

Төрага

Т. Абдыгулов

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

Бишкек ш., Үметалиев көч., 101
2014-ж., 24-сентябрдагы № 42/8

«Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрофинансылык уюмдар тарабынан активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» Жобону бекитүү тууралуу

«Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө» мыйзамынын 7 жана 43-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат

1. «Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрофинансылык уюмдар тарабынан активдерди классификациялоо жана потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө» Жобо (кошо тиркелет) бекитилсин.
2. Токтом расмий жарыялангандан отуз күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.
3. Юридика башкармалыгы:
  - токтомдун Улуттук банктын расмий сайтында жарыяланышын камсыз кылсын.
  - расмий жарыялангандан кийин бул токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигине жөнөтсүн.
4. Көзөмөл методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом менен Микрофинансылык уюмдар ассоциациясын жана «Ислам экономикасын, каржы жана индустриясын өнүктүрүү ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин тааныштырсин.

5. Ушул токтомдун аткарылышына контролдук Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Төрагасынын орун басары айым Л.Д.Орозбаевага жүктөлсүн.

Төрага

Абдыгулов Т.С.

*Улуттук банк Башкармасынын
2014-жылдын “24”сентябрындагы
№ 42\8 токтомуна карата
тиркеме*

“Ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык операцияларды жүзөгө ашырган микрокаржылоо уюмдарынын активдерди классификациялоо, потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камга тиешелүү чегерүүлөр жөнүндө” жобо

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1. Бул жобо “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндө”, “Кыргыз Республикасындагы банктар жана банк иши жөнүндө” жана “Микрокаржылоо уюмдары жөнүндө” мыйзамдарга ылайык иштелип чыккан.
2. Жободо, акча каражаттарын тартуу укугу каралган лицензияга ээ эмес, өз ишин Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) күбөлүгүнүн/лицензиясынын негизинде ислам каржылоо принциптерине ылайык жүзөгө ашырган микрокаржылоо уюмдары үчүн активдерди классификациялоо, потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга каралган камдар системасынын жалпы принциптери аныкталат.
3. Потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун өз учурунда жабуу үчүн, ошондой эле реалдуу финансылык абалды жана иштин эффективдүүлүгүн аныктоо максатында, микрокаржылоо уюмдары туруктуу негизде, бул жобонун 14-пунктунда көрсөтүлгөн активдердин сапатына баа берүүнү жүргүзүүгө (классификациялоого), ошондой эле тиешелүү РППУну активдер боюнча мүмкүн болуучу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабуу үчүн жетиштүү деңгээлде түзүүгө милдеттүү.
4. РППУ активдердин наркы төмөндөгөн учурда, башкача айтканда МФУнун кардары/өнөктөшү/сунуштоочусу (мындан ары - кардар) келишимде каралган шарттарда активдер боюнча милдеттенмелерин аткарбагандыгынан же талаптагыдай аткарбагандыгынан улам алардын наркы төмөндөгөн шартта же болбосо мындай милдеттенмелерди аткарбоонун (талаптагыдай аткарбоонун) айкын коркунучтары орун алган учурда түзүлөт.
Актив наркынын төмөндөө чоңдугу, активдин сапатына баа берүү учурунда активдин баланстык наркы (актив боюнча ка-

рыз калдыгы) жана ушул жободо каралган ченемдерге ылайык ишке ашырылган баа берүү учурунда анын айкын (күндөлүк) наркы ортосундагы ажырым катары аныкталат.

5. Микрокаржылоо уюмдары, ушул жободо белгиленген РППУну түзүүгө чегерүүлөрдүн маанисин бузбастан, активдерди классификациялоонун ички системасын иштеп чыгышы мүмкүн.

2. УШУЛ ЖОБДО КОЛДОНУЛУУЧУ НЕГИЗГИ ТҮШҮНҮКТӨР

6. Кредиттик тобокелдик – бул кардар өз милдеттерин келишимдин шарттарына ылайык аткарбагандыгынан же тиешелүү эмес негизде аткаргандыгынан улам, микрокаржылоо уюмунун активдеринин наркынын төмөндөшүнүн натыйжасында жоготууларга дуушар болуу тобокелдиги.
7. Реструктуризацияланган активдер – кардардын финансылык абалынын начарлоосунан улам микрокаржылоо уюму ага мындай активдер боюнча жеңилдик берет жана келишим шарттарынын өзгөргөндүгүнө байланыштуу, ал менен келишимди кайра түзөт.
8. Топтук каржылоо – киреше алууга багытталган ишкердик менен алектенген (анын ичинде ишкердик иши), биргелешип жоопкерчилик тартышкан топтун мүчөлөрүнүн жоопкерчилиги астында каржылоону сунуштоо. Мында, биргелешип жоопкерчилик тартышкан топтун мүчөлөрү бул топтун ар бир мүчөсүнүн милдеттенмесинин аткарылышына чогуу кепилдик беришет жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, микрокаржылоо уюмдарынын алдында жоопкерчилик тартышат. Топтук каржылоону классификациялоо, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2006-жылдын 2-мартындагы №5/6 токтому менен бекитилген, Белгилүү бир критерийлерге жооп берген кредиттердин атайын классификациясын колдонуунун убактылуу тартибине ылайык жүзөгө ашырылат.
9. Жеке каржылоо – бул, каржылоону кардардын (жеке адамдын же юридикалык жактын) жеке жоопкерчилиги астында сунуштоо.
10. Микрокаржылоо уюмунун баалуу кагаздарга жана/же капиталга инвестициялары – микрокаржылоо уюмунун ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча чыгарылуучу баалуу кагаздарга салымдары жана/же акцияларды сатып алуулары же болбосо алардын максаты жана иши Шариат стандарттарына ылайык келген компаниялардын капиталына

финансылык салымдары.

Микрокаржылоо уюмунун каражаттарды башка компаниялардын жүгүртүү каражаттарына салымы жана биргелешкен долбоорлордо катышуусу, өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдер катары эсептелинет.

3. АКТИВДЕРДИ КЛАССИФИКАЦИЯЛОО БОЮНЧА ЖАЛПЫ ТАЛАПТАР

11. Активдерди классификациялоо, микрокаржылоо уюмунун кардарынын финансылык абалына, күрөөнүн сапатына, менчик формасы боюнча кардардын түрүнө, тармактык тиешелүүлүгүнө, активдер боюнча гарантиянын бардыгына жана анын түрлөрүнө, ошондой эле гаранттардын ишенимдүүлүгүнө, банктардын активдери боюнча мурда берилген милдеттенмелердин актарылышына баа берүүсүнө, кардардын ишинин андан ары өнүгүү келечегине жана башка факторлорго талдап-иликтөөлөрдүн негизинде жүзөгө ашырылат.
12. Активдерди классификациялоо ишин жүзөгө ашырууда, активди классификациялоонун тигил же бул категориясына киргизүү үчүн ушул жободо каралган жоболор менен гана чектелбестен, жөндүү пикирге жана түшүнүктөргө таянуу зарыл.
13. Микрокаржылоо уюму, кредиттик тобокелдикке дуушар болгон активдер боюнча потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун өз убагында жабуу максатында, активдерди классификациялоону жана РППУну түзүүнү жүзөгө ашырат.
14. Өзүндө кредиттик тобокелдиктерди камтыган микрокаржылоо уюмунун активдери төмөнкүлөрдү камтыйт:
  - ислам принциптери боюнча каржылоо;
  - ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык финансылык лизингдер;
  - факторинг;
  - ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык чыгарылуучу баалуу кагаздарга жана/же компаниянын капиталына инвестициялар (инвестицияланып жаткан компаниянын капиталына акциялар, финансылык катышуу формасында);
  - кредиттик тобокелдикке дуушар болгон башка активдер.
15. Микрокаржылоо уюму классификациялоону башка менчикке, тактап айтканда каржылоонун ордун жабууга кабыл алынган менчикке (мүлккө) карата өткөрөт жана тиешелүү РППУну түзөт.

16. Классификациялоо категорияларынын аныктамаларын ар башкача чечмелөө мүмкүнчүлүгүнө жол бербөө үчүн активдердин сандык жана сапаттык мүнөздөмөлөрү киргизилет. Эки жана андан көп белгилердин жыйындысы классификациялоо категориясын аныктайт.
17. Активдерди классификациялоо төмөнкүлөрдү эске алуу менен алдын ала жүргүзүлгөн талдап-иликтөөнүн негизинде жүзөгө ашырылат:
  - 1) *активдин абалына сандык мүнөздөмөлөр, анын ичинде:*
    - *негизги сумма жана/же кошумча баа/киреше боюнча мөөнөтүндө төлөнбөгөн пландык төлөмдөрдүн болушу;*
    - *негизги сумма жана/же кошумча баа/киреше боюнча пландык төлөмдөрдү толук эмес (жарым-жартылай) төлөө учурлары;*
  - 2) *активдин абалына сапаттык мүнөздөмөлөр, анын ичинде:*
    - *кардардын төлөөгө жөндөмдүүлүгү, башкача айтканда, кардардын кошумча баа/киреше боюнча сыяктуу эле, негизги сумма боюнча да пландык төлөмдөрдү өз убагында төлөө мүмкүнчүлүгү;*
    - *күрөөнүн абалы жана наркы;*
    - *башка киреше алуу булагынын болушу (үй-бүлө мүчөлөрүнүн кирешелери, ишкердиктин башка түрлөрүнөн алынган киреше ж.б.);*
    - *эгерде кардардын башка финансы-кредит мекемелери алдында милдеттенмелери боюнча орду жабылбаган карызы болсо, кардар тарабынан келишимдин кайсыл болбосун башка активи боюнча шарттардын сакталышы. Ушуга байланыштуу, билдирмени кароо учурунда кардардын өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдеринин жана башка финансы-кредит мекемелерде башка активдеринин болушун кредиттик-маалыматтык бюро аркылуу кардардан алынган маалыматтарды же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын чегинде башка ыкмаларда алынган маалыматтарды пайдалануу менен тактап туруу зарыл. Андан ары, каржылоо келишиминин мөөнөтү өтө элек активге мониторинг жүргүзүү процессинде кардардан жана башка финансы-кредит мекемелеринен алынган, өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдер тууралуу маалыматтарды, ошондой эле ошол активдер боюнча келишим шарттарынын сакталышына тиешелүү маалыматтарды эске алуу зарыл. Каржылоо келишиминде, келишим колдонулган мезгил ичинде тиешелүү маалыматтарды*

жарым жылда кеминде бир жолу кардардын берип туруу милдети каралууга тийиш. Мында бардык финансы-кредит мекемелери кардардын талабы боюнча 3 (үч) жумуш күнү ичинде өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдерди алгандыгы жана келишим шарттарын так сактоосу жөнүндө маалыматты башка финансы-кредит мекемесине берүүсү үчүн сунуштоого милдеттүү.

18. Эгерде классификациялануучу актив активдерди классификациялоонун эки категориясы ортосундагы аралык абалды ээлеген болсо, анда мындай активди классификациялоонун эң эле төмөн категориясына киргизүү зарыл.
19. Бир эле кардарга сунушталган бир нече активдерди классификациялоону жүргүзүүдө микрокаржылоо уюму мындай активдердин классификациясын эске алууга жана аларды ошол активдер боюнча жүргүзгөн классификациялоо категорияларынын эң алгылыксызы боюнча классификациялоого тийиш.
20. Тиешелүү келишимдерде чагылдырылган микрокаржылоо уюму менен анын кардарлары ортосундагы келишимдик мамилелер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын негизинде жана Шариат стандарттарынын талаптарын бузууга жол бербестен жүзөгө ашырылууга тийиш.

4. АКТИВДЕРДИ КЛАССИФИКАЦИЯЛОО

21. Активдерди классификациялоо жана РППУну түзүү максатында, активдердин төмөнкү категориялары белгиленет:
  - 1) нормалдуу активдер;
  - 2) байкоого алынган активдер;
  - 3) субстандарттык активдер;
  - 4) шектүү активдер;
  - 5) жоготуулар.
22. Эгерде, кошумча баа/киреше жана/же негизги сумма боюнча пландык төлөмдөр мөөнөтүнөн өткөрүлүп жиберилбесе же мөөнөтүнөн өткөрүү 30 күндөн ашпаса активдер нормалдуу катары эсептелет.

Микрокаржылоо уюму төмөнкү белгилер орун алган шартта активди нормалдуу актив катары классификациялоого тийиш:

  - кардардын финансылык абалы канааттандыраарлык, туруктуу киреше булактары болсо;
  - кардардын кредиттик таржымалы алгылыктуу болсо;
  - кардардын ишканасы туруктуу, жакшы капиталдаштырылган болуп саналса;

- микрокаржылоо уюму менен келишим шарттар өз убагында аткарылып келсе;
  - келишимде аныкталган бүтүндөй суммага ликвиддүү күрөө менен каржылоо келишиминин аткарылышынын камсыздалышы;
  - жеке каржылоодо каржылоонун негизги суммасы жана кошумча баа боюнча карыз күрөө менен толук камсыздалат, ал суроо-талапка ээ жана кыска аралык ичинде жана алгылыктуу баа боюнча сатып өткөрүлүшү мүмкүн же болбосо ишенимдүү гаранттын кепилдиги бар.
23. Белгилүү бир терс тенденцияга ээ активдер байкоого алынган активдер деп саналат, эгерде мындай активдерге карата тиешелүү чаралар колдонулбаса, алардын сапаты начарлашы мүмкүн.
- Микрокаржылоо уюму активди төмөнкү белгилердин бир орун алган шартта, байкоого алынган актив катары классификациялоого тийиш:
- кардардын финансылык абалынын начарлоо тенденциясы орун алса;
  - кардардын микрокаржылоо уюму менен түзүлгөн келишим шарттарынын аткарылышына таасирин тийгизиши мүмкүн болгон рыноктук шарттар өзгөрсө;
  - кардар тарабынан келишим шарттарын аткаруу графиги 30 күнгө чейинки мөөнөткө бузууга жол берилсе;
  - пландык төлөмдөрдүн графиги 30 күнгө чейинки мөөнөткө бузууга жол берилсе;
  - келишимге ылайык, товарларды сунуштоо мөөнөтүнүн 30 күнгө чейинки мөөнөткө бузууга жол берилсе;
  - долбоорду жүзөгө ашыруу, финансылык агымдар графигинин 30 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
  - үчүнчү жактар тарабынан келишимди аткаруу мөөнөтүнүн 30 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
  - алар боюнча документтердин жетишсиз болушунан же болбосо ага баа берүү боюнча тиешелүү эксперттердин жоктугунан, микрокаржылоо уюму үчүн күрөө боюнча мониторинг жүргүзүү мүмкүнчүлүгү жок болсо;
  - күрөө ликвиддүүлүгүнүн төмөндөө ыктымалдыгы болсо (балалардын төмөндөшү, валюталар курсунун түшүшү);
  - жеке адам же жеке ишкер-кардардын ошол микрокаржылоо уюмунда жана/же башка финансы-кредит мекемесинде Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн максаттуу мамлекеттик программалар боюнча каржыланган активдерди эске албаганда, кайсыл болбосун башка актив боюнча орду жа-

былбаган карыздары болсо.

Эскертүү: бул абзацта көрсөтүлгөн белги эмгек акы долбоорлорунун алкагындагы овердрафттарга таркатылбайт;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн максаттуу мамлекеттик программалары боюнча берилген активдерди эске албаганда, кардар-жеке адамдын, анын ичинде жеке ишкердин карызынын, анын жубайынын, ата-энесинин жана балдарынын ошол микрокаржылоо уюмунда жана/же башка финансы-кредит мекемесиндеги карыздарынын ордун бирдиктүү киреше булагынын эсебинен жабуу. Бул жерде бир гана төлөө булагы дегенден улам, актив берүү чечимин кабыл алууда финансы-кредит мекемеси тарабынан ошол адамдардын чогуу алгандагы кирешесин, анын ичинде ишкердиктен алган кирешесин түшүнүү зарыл.

Эскертүү: бул абзацта көрсөтүлгөн белги эмгек акы долбоорлорунун алкагындагы овердрафттарга таркатылбайт.

Белгилүү бир терс тенденциялар байкалган активдер субстандарттык активдер катары саналат, алар микрокаржылоо уюму РППУну кошумчалап түзүүгө жана/же активдин сапатын жакшыртууга багытталган тиешелүү чараларды көрүүгө тийиш экендигин көрсөтөт.

Микрокаржылоо уюму активди төмөнкү белгилердин бири орун алган шартта субстандарттык актив катары классификациялоого тийиш:

- кардар тарабынан келишимдин шарттарын аткаруу графиги 31 күндөн 90 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- пландык төлөмдөрдүн графиги 31 күндөн 90 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- келишимге ылайык, товарларды сунуштоо мөөнөттөрү 31 күндөн 90 күнгө чейинки мөөнөткө бузууга жол берилсе;
- долбоорду жүзөгө ашыруу, келип түшкөн финансылык агымдар графигин 31 күндөн 90 күнгө чейинки мөөнөткө бузууга жол берилсе;
- келишимди үчүнчү жактар тарабынан аткаруу мөөнөтү 31 күндөн 90 күнгө чейинки мөөнөткө бузууга жол берилсе;
- кардардын финансылык абалы тууралуу такталган терс маалыматтар болсо;
- эгерде актив күрөө менен толук камсыздалбаса же күрөө сапатынын начарлоосу байкалса, же болбосо күрөө баасы төмөндөсө;
- активди баштапкы реструктуризациялоо белгиси болсо;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн максаттуу мамлекеттик программалары боюнча каржылоого алынган активдер-

ди эске албаганда, кардар-жеке адам же жеке ишкердин ошол микрокаржылоо уюмунда жана/же башка финансы-кредит мекемесинде өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган кайсы болбосун башка актив боюнча келишим шарттарын 30 күндөн ашык убакыт аткарбай койсо.

Эскертүү: ушул абзацта көрсөтүлгөн белги эмгек акы долбоорлорунун алкагындагы овердрафттарга таркатылбайт;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик максаттуу программалары боюнча каржыланган активдерди эске албаганда, кардар-жеке адамдын же жеке ишкердин жубайы, ата-энеси жана балдары ошол микрокаржылоо уюмунан жана/же башка финансы-кредит мекемесинен алган, бир гана төлөө булагына ээ болгон активдер боюнча келишим шарттарын 30 күндөн ашык убакыт аткарбай койсо. Бул жерде активдердин бир эле төлөө булагы дегенден улам, финансы-кредит мекемеси активдерди берүү чечимин кабыл алууда эске алган, ишкердиктен түшкөн кирешени кошо алганда, жогоруда көрсөтүлгөн адамдардын чогуу алгандагы кирешесин түшүнүү зарыл.

Эскертүү: бул абзацта көрсөтүлгөн белги эмгек акы долбоорлорунун алкагында овердрафттарга таркатылбайт.

25. Шектүү активдерге кардар тарабынан келишим менен каралган милдеттенмелердин аткарылбай калышы тобокелдигин камтыган белгилүү бир жетишсиздиктер (жетишсиздик) же алгылыксыз жактар мүнөздүү, ага байланыштуу карыздын ордун жабуу ыктымалдыгы шектүү жана аз мүмкүнчүлүктүү болуп калат. Эгерде жетишсиздиктер жоюлбаса, анда микрокаржылоо уюму олуттуу жоготууларга дуушар болушу ыктымалдуулугу бар.

Микрокаржылоо уюму активди төмөнкү белгилердин бири орун алган шартта шектүү актив катары классификациялоого тийиш:

- кардар тарабынан келишим шарттарын аткаруу графиги 91 күндөн 180 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- пландык төлөмдөр графиги 91 күндөн 180 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- келишимге ылайык, товарларды сунуштоо мөөнөттөрү 91 күндөн 180 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- долбоорду жүзөгө ашыруу, финансылык агымдар графиги 91 күндө 180 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- үчүнчү тараптар тарабынан келишимди аткаруу мөөнөттөрү 91 күндөн 180 күнгө чейинки мөөнөткө бузулса;
- кардардын финансылык абалы тууралуу такталган терс маалыматтар болсо;

- микрокаржылоо уюму менен макулдашылган, бизнес-планда каралбаган кардардын чыгым алып келген ишкердиги;
  - микрокаржылоо уюму менен кардар ортосунда келишимде көрсөтүлгөн сунуштоо мөөнөттөрүнө ылайык долбоордун жүзөгө ашырылышы жана бизнес-пландын аткарылышы жөнүндө маалыматтын жоктугу;
  - долбоордун жүзөгө ашырылышына тиешелүү негизде мониторинг жүргүзүү, анын ичинде каржылоо объектерине баруу мүмкүнчүлүгүнүн жоктугу;
  - кардардын финансылык абалынын олуттуу начарлоосу (же кардар банкрот абалына дуушар болуу мүмкүндүгү болсо);
  - эки жолу реструктуризацияланган активдердин болушу;
  - күрөөлүк жана/же кепилдик камсыздоонун кыйла начарлоосу (же иш жүзүндө колдо болбошу) жана кардардын кошумча күрөөлүк же кепилдик камсыздоону сунуштоо мүмкүнчүлүгүнүн жоктугу;
  - кардардын төлөө жөндөмдүүлүгүнүн жана материалдык абалынын кыйла начарлоосу, мында, ал микрокаржылоо уюмунун активдерин кайтарып берүү боюнча милдеттенмени аткара албастыгы.
26. Микрокаржылоо уюму активди төмөнкү белгилердин бири орун алган шартта активди жоготуу катары классификациялоого тийиш:
- кардар тарабынан келишим шарттарын аткаруу графиги 180 күн жана андан ашык мөөнөткө бузулса;
  - пландык төлөмдөрдүн графиги 180 күн жана андан ашык мөөнөткө бузулса;
  - келишимге ылайык, товарларды берүү мөөнөттөрү 180 күн жана андан ашык мөөнөткө бузулса;
  - долбоорлорду жүзөгө ашыруу, финансылык агымдар графиги 180 күн жана андан ашык мөөнөткө бузууга жол берилсе;
  - контракты аткаруу мөөнөттөрү үчүнчү жак тарабынан 180 күн жана андан ашык мөөнөткө бузууга жол берилсе;
  - микрокаржылоо уюму катышкан долбоор келишимге ылайык жүзөгө ашырылган эмес болсо;
  - күрөөлүк камсыздоонун жоктугу же сатып өткөрүү рыногунун жөнгө салынбагандыгынан күрөөнү сатуу мүмкүнчүлүгүнүн жоктугу;
  - кардардын микрокаржылоо уюму менен түзүлгөн келишим шарттарын аткаруу жөндөмсүздүгү, андан баш тартышы;
  - кардардын микрокаржылоо уюму менен кызматташууга ниети жок болсо же кардар өзү жок болсо;

- кардардын банкрот болушу.
- 27. Актив жоготуу катары классификацияланган активдер категориясына киргизилгенден кийин микрокаржылоо уюму, активдин негизги суммасын жана ал боюнча кошумча сумманы/ кирешелерди сот органдарына кайрылууну кошо алганда, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык кайтарылышын камсыз кылуу боюнча бардык чараларды көрүүгө тийиш. Эгерде бардык көрүлгөн чаралар ушул активдин кайтарылышын камсыз кылбаса, анда ал 5 жылдан кем эмес системадан тышкары эсептерде эске алынат. Активдер кайтарылып алынган учурда, карыздын ордун жабуу тартиби Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат.

5. МИКРОКАРЖЫЛОО УЮМУНУН АКТИВДЕРИН КЛАССИФИКАЦИЯЛОО ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ

- 28. Микрокаржылоо уюмунун менчигинде турган башка мүлктү классификациялоо.

Микрокаржылоо уюмунун менчигинде турган башка мүлктү, тактап айтканда, каржылоону же өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган активдердин ордун жабууда кабыл алынган менчик (мүлк), алгач баланста таанылгандан кийин эң аз дегенде, субстандарттык катары классификацияланат.

- 29. Эгерде төмөнкү мөөнөттөр өткөндөн кийин башка менчик сатылбаса ал жоготуу катары классификацияланат:
  - 1) кыймылдуу мүлк үчүн – бир жыл;
  - 3) кыймылсыз мүлк үчүн – үч жыл.

- 30. Микрокаржылоо уюмунун инвестицияларын классификациялоо.

Микрокаржылоо уюму өз инвестицияларынын сапатына жана алардын классификациясына баа берүү ишин төмөнкү факторлорду эске алуу менен жүргүзөт, атап айтканда:

- рыноктогу абал жана микрокаржылоо уюмунун каражаттары инвестицияланган уюмдардын финансылык абалы;
- инвестициялоо мөөнөттөрү жана көлөмдөрү;
- инвестицияланган каражаттарды кайтаруу мүмкүнчүлүгү;
- инвестициялар боюнча кирешелүүлүк;
- микрокаржылоо уюмунун каражаттары инвестицияланган уюмдар микрокаржылоо уюму алдында кандай болбосун башка активдер боюнча милдеттенмелерине ээ болсо жана алар классификациялоонун кайсы категориясына киргизилген.

- 31. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана Улуттук банкынын баалуу кагаздарына инвестициялар классификацияланбайт

жана алар боюнча РППУ түзүлбөйт.

32. Микрокаржылоо уюмунун реструктуризацияланган активдерин классификациялоо.

Микрокаржылоо уюму реструктуризацияланган активдерди реструктуризациялоо себептерине жараша классификациялоого тийиш, мында активдердин классификациялоо категориясы субстандарттык активдерге караганда жогору болбоого тийиш.

6. РППУну ТҮЗҮҮ

33. Микрокаржылоо уюму РППУнун шайкештигине баа берүүнү ай сайын, активдердин сапатына берилген баа боюнча сунушталган жыйынтыктардын негизинде жүргүзөт.
34. Микрокаржылоо уюму РППУну алган кирешелеринен көз карандысыз, чыгашалардын эсебинен түзөт, мында ал чегерүүлөрдү микрокаржылоо уюмунун активдеринин сапатына күндөлүк тиешелүү баа берүү деңгээлинде колдоо үчүн жетиштүү суммада “Потенциалдуу жоготуулардын жана чыгым тартуулардын ордун жабууга камды түзүү боюнча чыгашалар” активдүү баланстык эсеби аркылуу жүргүзөт.
35. Улуттук банк, ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык жайгаштырылган активдер боюнча РППУга чегерүүлөрдү төмөнкү өлчөмдө белгилейт:
- 1) *жалпы камдар:*
    - *нормалдуу - 0-5%;*
    - *байкоого алынган активдер - 10%;*
  - 2) *Атайын камдар:*
    - *субстандарттык - 25 %;*
    - *шектүү - 50 %;*
    - *жоготуулар -100 %.*
36. Активдердин классификацияланышына ылайык, өзүндө кредиттик тобокелдикти камтыган ар бир актив боюнча РППУнун талап кылынган өлчөмүн эсептөө чегерүүлөрдүн тиешелүү ченемине ылайык жүргүзүлөт. Ар бир каржылоо боюнча камдарга талап кылынган чегерүүлөр суммаланат жана РППУнун отчеттук мезгилдин акырына карата жыйынтык өлчөмү аныкталат. РППУнун шайкештүүлүгүн аныктоо үчүн камдын эсептелген өлчөмү камдын мурдагы классификациялоодо аныкталган өлчөмү менен салыштырылат. Эгерде теңдем боюнча РППУнун өлчөмү анын жыйынтык өлчөмүнө караганда аз болсо, микрокаржылоо уюму камды отчеттук мезгилдин акырына карата эсептелген өлчөмүнө ылайык келтирүү үчүн РППУга кошумча чегерүүлөрдү жүргүзүүсү зарыл. Эгерде теңдем бо-

юнча иш жүзүндө түптөлгөн камдын суммасы РППУнун эсептелген суммасынан көп же ага барабар болсо РППУга кошумча чегерүүлөр жүргүзүлбөйт.

37. Теңдем боюнча РППУнун суммасы отчеттук мезгилдин (айдын) акырына жыйынтыгында талап кылынган өлчөмдөн жогору болсо, алар РППУну түзүү боюнча чыгашаларды азайтууга багытталышы мүмкүн.
38. РППУнун микрокаржылоо уюмунун активдеринин учурдагы абалына шайкештүүлүгүн дайыма текшерүү иши микрокаржылоо уюмунун ички аудитору (ички аудит кызматы) тарабынан жүзөгө ашырылат, анын милдети аныкталган кемчиликтер тууралуу микрокаржылоо уюмунун жетекчилигине өз убагында маалымдоо саналат.
39. Микрокаржылоо уюму активдерге баа берүүнүн кыйла консервативдүү ыкмасын тандоого укуктуу. Ушул максаттарда микрокаржылоо уюму, ушул жобонун талаптарын бузбаган кредиттик тобокелдиктердин шайкештүүлүгүнө баа берүүнүн ички жол-жоболорун иштеп чыгышы мүмкүн.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
№ 3215 от 16 июля 2014 г.

Об утверждении «Правил регулирования деятельности кредитных союзов, осуществляющих операции по исламским принципам банковского дела и финансирования»

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить «Правила регулирования деятельности кредитных союзов, осуществляющих операции по исламским принципам банковского дела и финансирования» (прилагается).
2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении тридцати дней после официального опубликования.
3. Юридическому управлению:
  - опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
  - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
4. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения Ассоциации кредитных союзов и кооперативов Кыргызстана, Национальной ассоциации кредитных союзов и ОАО «Финансовая компания кредитных союзов».
5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Чокоева З.Л.

Председатель

Т. Абдыгулов

*Приложение к постановлению Правления
Национального банка Кыргызской
Республики
от «16» июля 2014 года № 32\5*

Правила
регулирования деятельности кредитных союзов,
осуществляющих операции по исламским принципам
банковского дела и финансирования

**Глава 1.
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**

1. Настоящие Правила разработаны в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О кредит-ных союзах», другими нормативными правовыми актами Национального банка Кыргызской Республики (далее - Национальный банк).
2. Настоящие Правила устанавливают обязательные для выполнения кредитными союзами эконо-мические нормативы, требования и ограничения при осуществлении операций в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования в целях защиты интересов участников кредитного союза и снижения рисков в деятельности кредитных союзов.
3. Кредитные союзы могут устанавливать более высокие эконо-мические нормативы и ограниче-ния в целях дополнительного снижения рисков, не нарушая при этом значений нормативов и ограничений, установленных настоящими Правилами и дру-гими нормативными правовыми актами Национального банка.

**Глава 2.
ПОНЯТИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ**

4. В настоящих Правилах используются следующие понятия и их определения:
  - 1) *сберегательный пай (паевой взнос) - сумма денежных средств, внесенных участником кредитного союза в капитал и находящихся в распоряжении кредитного союза;*
  - 2) *долевой капитал - сумма сберегательных паев, внесенных участниками кредитного союза сроком на один год и более и обладающих особым сроком изъятия. Срок изъ-*

ятия таких паев наступает после окончания финансового года при условии подачи заявления участником не менее чем за полгода до окончания финансового года (до 1 июля текущего года);

- 3) *институциональный капитал – это часть суммарного капитала, который используется для расчета экономических нормативов, установленных Национальным банком. При расчете институционального капитала используются следующие показатели: резерв будущих потребностей, нераспределенная прибыль/убытки прошлых лет, убытки текущего года. Прибыль текущего года не включается в расчет институционального капитала;*
- 4) *суммарный капитал - сумма институционального и долевого капиталов кредитного союза;*
- 5) *действующий кредитный союз - кредитный союз, учрежденный и функционирующий более двух лет и имеющий, как минимум, два годовых баланса на момент расчета экономических нормативов;*
- 6) *вновь созданный кредитный союз - кредитный союз, учрежденный и функционирующий менее двух лет и не имеющий двух годовых балансов на момент расчета экономических нормативов.*

Глава 3.

ТРЕБОВАНИЯ И ОГРАНИЧЕНИЯ, ПРЕДЪЯВЛЯЕМЫЕ К КРЕДИТНЫМ СОЮЗАМ

5. К кредитным союзам предъявляются следующие требования и ограничения:
  - 1) *минимальный размер сберегательного пая, вносимый участником при вступлении в кредитный союз, должен составлять не менее одной тысячи сомов;*
  - 2) *максимально допустимый размер сберегательного пая одного участника не может превышать 10% от суммы всех оплаченных сберегательных паев кредитного союза;*
  - 3) *минимальный размер долевого капитала кредитного союза должен составлять:*
    - *для кредитных союзов, не имеющих лицензии на право привлечения денежных средств, - не менее тридцати тысяч сомов;*
    - *для кредитных союзов, имеющих лицензию на право привлечения денежных средств от участников кредит-*

- ного союза, - не менее пятисота тысяч сомов;*
- 4) *для кредитных союзов, имеющих лицензию на право привлечения денежных средств от участников кредитного союза, максимальный размер депозитной базы не должен превышать 450% размера институционального капитала;*
  - 5) *для кредитных союзов, имеющих лицензию на право привлечения денежных средств от участников кредитного союза, соотношение совокупной задолженности по основной сумме активов, несущих в себе кредитный риск, просроченных по основной сумме и/или наценке, к портфелю по финансированию не должно превышать 5%.*

Глава 4.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НОРМАТИВЫ И ПОРЯДОК ИХ РАСЧЕТА

§1. Общие положения

6. К экономическим нормативам, обязательным для выполнения кредитными союзами, относятся:
  - 1) *норматив максимального размера привлечения внешнего финансирования (Н1):*
    - Н1.1 - для вновь созданных кредитных союзов;*
    - Н1.2 - для действующих кредитных союзов;*
  - 2) *норматив максимального размера риска на одного клиента/поставщика/партнера (далее - клиент) (Н2):*
    - Н2.1 – для вновь созданных кредитных союзов;*
    - Н2.2 - для действующих кредитных союзов;*
  - 3) *норматив максимального размера инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений (Н3);*
  - 4) *норматив максимального размера инвестиций в основные средства (Н4);*
  - 5) *норматив ликвидности (Н5):*
    - Н5.1 - для кредитных союзов, не имеющих лицензию на привлечение денежных средств;*
    - Н5.2 – для кредитных союзов, имеющих лицензию на привлечение денежных средств;*
  - 6) *норматив адекватности капитала (Н6):*
    - Н6.1 – норматив адекватности институционального капитала;*
    - Н6.2 - норматив адекватности суммарного капитала.*
7. Указанные в пункте 6 экономические нормативы распространяются на все кредитные союзы. К моменту подачи заявле-

ния на получение лицензии на право привлечения денежных средств от своих участников, кредитные союзы должны соответствовать требованиям, указанным в Положении о лицензировании кредитных союзов, утвержденным постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики №14/3 от 4 мая 2005 года.

§2. Норматив максимального размера привлечения внешнего финансирования кредитного союза (Н1)

8. Норматив максимального размера привлечения внешнего финансирования кредитного союза (Н1) представляет собой установленный максимально возможный объем привлечения внешнего финансирования, который кредитный союз может получить.
9. При расчете норматива максимального размера привлечения внешнего финансирования кредитного союза в сумму привлечения внешнего финансирования включаются средства, полученные кредитным союзом, отвечающие требованиям Закона Кыргызской Республики “О кредитных союзах” и соответствующие стандартам Шариата.
10. Норматив максимального размера привлечения внешнего финансирования для вновь созданных кредитных союзов (Н1.1) определяется согласно Приложению 1 к настоящим Правилам.
11. В течение первого года деятельности вновь созданного кредитного союза размер его привлеченного внешнего финансирования не должен превышать размер долевого капитала.

В течение второго года деятельности вновь созданного кредитного союза размер его привлеченного внешнего финансирования не должен превышать размер суммарного капитала, либо четырехкратный размер институционального капитала в случаях, если размер суммарного капитала ниже четырехкратного размера институционального капитала.

12. Норматив максимального размера привлечения внешнего финансирования для действующих кредитных союзов (Н1.2) определяется по формуле:

$H1.2 (<=) ИК \times 4$, где:

ИК - институциональный капитал.

Значение норматива максимального размера привлечения внешнего финансирования для действующих кредитных союзов (Н1.2) не должно превышать четырехкратный размер институционального капитала.

13. На кредитные союзы, работающие более восьми лет и/или

имеющие лицензию на привлечение денежных средств от участников, норматив максимального размера привлечения внешнего финансирования не распространяется.

§3. Норматив максимального размера риска на одного клиента (Н2)

14. В рамках настоящего параграфа под клиентом понимается участник кредитного союза или свя-занные между собой участники кредитного союза, имеющие задолженность по активам, несущим в себе кредитный риск, перед кредитным союзом.
15. Норматив максимального размера риска на одного клиента для вновь созданных кредитных союзов (Н2.1) определяется согласно Приложению 2 к настоящим Правилам.
16. В течение первого года деятельности вновь созданного кредитного союза норматив максимального размера риска на одного клиента для вновь созданных кредитных союзов (Н2.1) определяется соотношением 3:1 совокупной задолженности по активам, несущим в себе кредитный риск и выданным одному клиенту, к сберегательному паю.

В течение второго года деятельности вновь созданного кредитного союза значение норматива максимального размера риска на одного клиента для вновь созданных кредитных союзов (Н2.1) не должно превышать 20% от суммы институционального и долевого капитала кредитного союза.

17. Норматив максимального размера риска на одного клиента для действующих кредитных союзов (Н2.2) определяется по формуле:

$$Н2.2 = МК / (ИК + ДК) \times 100 (\leq) 20\%$$
, где:

МК - максимальный размер совокупной задолженности по активу, несущему в себе кредитный риск, выданному одному клиенту;

ИК - институциональный капитал кредитного союза;

ДК - долевой капитал кредитного союза.

18. Значение норматива максимального риска на одного клиента для действующих кредитных союзов (Н2.2) не должно превышать 20% от суммы институционального и долевого капиталов.
19. Кредитному союзу запрещается осуществлять погашение задолженности по активам, несущим в себе кредитный риск, за счет сберегательного пая участника кредитного союза, за исключением случаев, предусмотренных Законом Кыргызской Республики «О кредитных союзах».
20. Вся задолженность отдельных клиентов при расчете норма-

тива максимального размера риска на одного клиента (Н2) должна суммироваться и рассматриваться как риск на одного клиента, если невозврат задолженности одним клиентом неминуемо повлечет проблемы с возвратностью задолженности друго-го клиента. При этом, рассматривая задолженность различных клиентов на предмет суммирования их как единого риска, следует учитывать степень взаимосвязанности клиентов:

- 1) *по виду экономической деятельности участников кредитного союза (например, бизнес одного участника связан общими интересами или контролируется другим участником кредитного союза);*
- 2) *по источнику погашения актива, несущего в себе кредитный риск (например, несколько клиентов связаны одним бизнесом или совместно ведут хозяйство);*
- 3) *по обеспечению актива, несущего в себе кредитный риск (например, в обеспечение актива, несущего в себе кредитный риск нескольких участников кредитного союза предоставляется один залог).*

§4. Норматив максимального размера инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений, лицензируемых Национальным банком (Н3)

21. Кредитный союз может осуществлять инвестиции в капитал финансово-кредитных учреждений, лицензируемых Национальным банком.
22. Кредитному союзу запрещается осуществлять инвестиции в ценные бумаги и капитал юридиче-ских лиц, кроме инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений, лицензируемых Национальным банком, а также инвестиций в казначейские векселя и другие высоколиквидные ценные бумаги, выпущенные Правительством Кыргызской Республики и Национальным банком.
23. Сумма инвестиций кредитного союза в капитал финансово-кредитных учреждений, лицензируе-мых Национальным банком, не должна превышать 15% от суммы институционального и долевого капита-лов.
24. Норматив максимального размера инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений (Н3) определяется по формуле:

$$Н3 = СИ / (ИК + ДК) \times 100 (<=) 15\%, \text{ где:}$$

СИ - совокупная сумма инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений, лицензируемых На-циональным банком, за исключени-

ем инвестиций в капитал Специализированного финансово-кредитного учреждения ОАО «Финансовая компания кредитных союзов» (далее - СФКУ ОАО «ФККС»);

ИК - институциональный капитал кредитного союза;

ДК - долевой капитал кредитного союза.

25. Сумма инвестиций кредитного союза или кредитных союзов, связанных между собой, в капитал СФКУ ОАО «ФККС» не должна превышать 10% от уставного капитала СФКУ ОАО «ФККС».

26. Под кредитными союзами, связанными между собой, понимаются кредитные союзы, которые на-ходятся под общим прямым или косвенным контролем.

27. Под общим прямым или косвенным контролем понимается возможность физического или юриди-ческого лица осуществ-лять определяющее влияние на руководство или политику кредитного союза едино-лично либо совместно с другими ли-цами, независимо от участия в долевом капитале кредитного союза.

§5. Норматив максимального размера инвестиций в основные средства (Н4)

28. Кредитный союз может инвестировать свободные денежные средства, не используемые для фи-нансирования, в основ-ные средства, предназначенные для обеспечения уставной деятельности кредитного союза.

29. Норматив максимального размера инвестиций в основные средства (Н4) определяется по форму-ле:

$$Н4 = \text{ОС} / (\text{ИК} + \text{ДК}) \times 100 (\leq) 20\%$$
, где:

ОС - сумма инвестиций в основные средства (кроме основных средств, полученных в виде грантов и безвозмездной помощи);

ИК - институциональный капитал кредитного союза;

ДК - долевой капитал кредитного союза.

30. Совокупные вложения кредитного союза в основные сред-ства, такие, как здания, земля, мебель и оборудование (кроме основных средств, полученных в виде грантов и безвозмезд-ной помощи), которые не-обходимы для ведения кредитным союзом своей хозяйственной деятельности, не могут превы-шать 20% от суммы институционального и долевого капитала.

§6. Норматив ликвидности (Н5)

31. Норматив ликвидности для кредитных союзов, не имеющих лицензию на привлечение денежных средств от своих участников (Н5.1), определяется по следующей формуле:

$H5.1 = LA / OB \times 100 (\geq) 5\%$, где:

ЛА - ликвидные активы кредитного союза, включающие:

- денежные средства в кассе кредитного союза;
- денежные средства на расчетном и депозитном счетах в банках;
- казначейские векселя и другие высоколиквидные ценные бумаги,

выпущенные Правительством Кыргызской Республики и Национальным банком, за вычетом заложенных;

ОБ - все обязательства кредитного союза, за исключением резервов по дивидендам текущего года и прошлых лет и доходов будущего периода.

32. Значение норматива ликвидности для кредитных союзов, не имеющих лицензию на привлечение денежных средств от своих участников (Н5.1), должно быть не менее 5%.

33. Норматив ликвидности для кредитных союзов, имеющих лицензию на привлечение денежных средств от своих участников (Н5.2), определяется по следующей формуле:

$H5.2 = (LA - КОБ) / (ПС + СП) \times 100 (\geq) 15\%$, где:

ЛА - ликвидные активы кредитного союза, включающие:

- денежные средства в кассе кредитного союза;
- денежные средства на расчетном и депозитном счетах в банках;
- казначейские векселя и другие высоколиквидные ценные бумаги,

выпущенные Правительством Кыргызской Республики и Национальным банком, за вычетом заложенных;

КОБ - краткосрочные обязательства кредитного союза, расчеты по которым будут осуществляться в течение тридцати дней после отчетной даты;

ПС – привлеченные денежные средства кредитного союза, срок выплаты которых свыше тридцати дней;

СП - сберегательные паи, со сроком изъятия до двенадцати месяцев и предусмотренные к изъятию за вычетом привлеченных денежных средств со сроком выплаты в течение тридцати дней после отчетной даты.

Для кредитных союзов, имеющих лицензию на привлечение денежных средств от участников, значение норматива ликвидности (Н5.2) должно быть не менее 15%.

34. В целях управления риском ликвидности, кредитные союзы, привлекающие средства от своих участников, должны осуществлять расчет норматива ликвидности на еженедельной основе.

§7. Норматив адекватности капитала (Н6)

35. Норматив адекватности капитала (Н6) определяется по двум следующим коэффициентам:
- норматив адекватности институционального капитала (Н6.1);
  - норматив адекватности суммарного капитала (Н6.2).
36. Норматив адекватности институционального капитала (Н6.1) определяется по следующей формуле:
- $$Н6.1 = ИК / СА \times 100, \text{ где:}$$
- ИК - институциональный капитал кредитного союза;
СА - суммарные активы кредитного союза.
37. Норматив адекватности суммарного капитала (Н6.2) определяется по следующей формуле:
- $$Н6.2 = (ИК + ДК) / СА \times 100, \text{ где:}$$
- ИК - институциональный капитал кредитного союза;
ДК - долевого капитал кредитного союза;
СА - суммарные активы кредитного союза.
38. Значение норматива адекватности институционального капитала (Н6.1) и норматива адекватности суммарного капитала (Н6.2) определяются согласно Приложению 3 к настоящим Правилам.
39. Норматив адекватности институционального капитала (Н6.1) устанавливается для кредитных союзов, имеющих лицензию на право привлечения денежных средств от участников кредитного союза в размере 12%.

Глава 5.

ОТЧЕТНОСТЬ КРЕДИТНЫХ СОЮЗОВ

40. Кредитные союзы, находящиеся на территории Чуйской области и города Бишкек, должны представлять отчеты в уполномоченное структурное подразделение центрального аппарата Национального банка по финансовой статистике и обзору в порядке, установленном нормативными правовыми актами Национального банка.
41. Кредитные союзы, находящиеся на территории других областей Кыргызской Республики, должны представлять отчеты в соответствующее областное управление или представительство Национального банка.
42. Кредитный союз обязан обеспечивать строгий учет и хранение документов, используемых в бухгалтерском учете и при составлении отчетности.

Глава 6.
НАДЗОР ЗА СОБЛЮДЕНИЕМ ЭКОНОМИЧЕСКИХ
НОРМАТИВОВ И ОГРАНИЧЕНИЙ

43. Надзор за деятельностью кредитных союзов осуществляет уполномоченное структурное подразделение Национального банка по внешнему надзору, областные управления и представительства Национального банка.
44. Проверка соблюдения кредитными союзами экономических нормативов и ограничений может производиться на любую дату путем изучения и анализа их деятельности по представленным отчетам и информации, а также путем проведения проверок на местах.
45. При обнаружении фактов несоблюдения кредитными союзами экономических нормативов и ограничений, представления ими недостоверных данных, несвоевременного представления либо не представления отчетности и сведений, либо при нарушении банковского законодательства Национальный банк принимает предупредительные меры и санкции, предусмотренные законодательством Кыргызской Республики.

*Приложение 1
к Правилам регулирования деятельности
кредитных союзов, осуществляющих операции
по исламским принципам
банковского дела и финансирования*

Таблица расчета норматива максимального размера привлечения
внешнего финансирования
для вновь созданных кредитных союзов (Н1.1)

Период действия кредитного союза	Первый год	Второй год
Расчет Н1.1	Н1.1 ДК	Н1.1 ДК+ИК либо Н1.1 ИК x 4 в зависимости от того, что больше

где:

ДК – долевой капитал;

ИК - институциональный капитал;

*Приложение 2
к Правилам регулирования деятельности
кредитных союзов, осуществляющих операции
по исламским принципам
банковского дела и финансирования*

Таблица расчета норматива максимального размера риска на одного клиента для вновь созданных кредитных союзов (Н2.1)

Период действия кредитного союза	Первый год	Первый год
Расчет Н2.1	$H2.1 \leq \text{СП} \times 3$	$H2.1 = \text{МК} / (\text{ИК} + \text{ДК}) \times 100 \leq 20\%$

где:

СП - сберегательный пай клиента;

МК - максимальный размер совокупной задолженности по активам, несущим в себе кредитный риск, выданным одному клиенту;

ИК - институциональный капитал кредитного союза;

ДК - долевого капитал кредитного союза

*Приложение 3
к Правилам регулирования деятельности
кредитных союзов, осуществляющих операции
по исламским принципам
банковского дела и финансирования*

Таблица
расчета норматива адекватности капитала (Н6)

Период Действия КС	Первый год	Второй год	Третий год	Четвертый год	Пятый год	Шестой год	Седьмой год	Восьмой год и далее
Н6.1 = ИК/СА x 100		≥1%	≥3%	≥ 6%	≥ 6%	≥ 9%	≥ 9%	≥ 12%
Н6.2 = (ИК+ ДК) / СА x 100		≥13%	≥ 13%	≥ 14%	≥ 14%	≥ 16%	≥ 16%	≥ 18%

где:

ИК - институциональный капитал кредитного союза;

ДК - долевой капитал кредитного союза;

СА - суммарные активы кредитного союза.

Примечание. В течение первого года деятельности к вновь созданному кредитному союзу норматив адекватности капитала (Н6) не применяется.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
№ 32/6 от 16 июля 2014 г.

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести прилагаемые изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики:
  - постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции по определению стандартов адекватности капитала банков, осуществляющих операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» от 28 декабря 2009 года №51/4;
  - постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О Положении «О реализации исламских принципов финансирования в Кыргызской Республике в рамках пилотного проекта» от 30 октября 2006 года № 32/2.
2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней после официального опубликования.
3. Юридическому управлению:
  - опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
  - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
4. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики З. Чокоева.

Председатель

Т. Абдыгулов

*Приложение к
постановлению Правления
Национального банка Кыргызской Республики
от «16» июля 2014 года № 32\6*

Изменения в некоторые нормативные правовые акты
Национального банка Кыргызской Республики

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции по определению стандартов адекватности капитала банков, осуществляющих операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» от 28 декабря 2009 года №51/4 следующие изменения:
  - в Инструкции по определению стандартов адекватности капитала банков, осуществляющих операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования, утвержденной выше-указанным постановлением:
    - в подпункте «а» части «Категория 4 (степень кредитного риска – 50%)» пункта 24 слова «активы, размещенные в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» заменить словами «финансирование, предоставленное физическим лицам»;
    - подпункт «в» части «Категория 5» (степень кредитного риска – 100%) пункта 24 изложить в следующей редакции:
«в) требования к частному сектору (активы, размещенные в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования):
      - активы, размещенные по договорам мудараба, мушарака. При этом, в качестве обеспечения по таким договорам выступает залог - недвижимое и движимое имущество, который должен быть реализуемым в сроки, установленные нормативными правовыми актами Национального банка Кыргызской Республики. Стоимость залога при его реализации должна быть достаточной для выплаты банку основной суммы финансирования и возможных издержек, связанных с реализацией залога.
Стоимость залога подтверждается заключением независимого оценщика в соответствии со стандартами оценки имущества, обязательными к применению всеми субъектами оценочной деятельности в Кыргызской Республике, утвержденными постановлением Правительства Кыргызской Республики от 3 апреля 2006 года N 217. Независимая оценка залогового иму-

щества на ежегодной основе является обязательным требованием для отнесения актива к данной категории. В случае снижения стоимости обеспечения, ухудшения его качества, что может привести к трудностям при реализации залога, активы, размещенные по договорам мудараба, мушарака указываются в категории 6 со степенью риска 400%. Исходя из практики осуществления банком операций по договорам мудабара, мушарака, Национальным банком могут устанавливаться дополнительные требования и ограничения к проведению банком данных операций, в том числе к залоговому обеспечению.

- другие активы, размещенные в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования, за исключением, указанных в категориях 3, 4 и 6.»;
  - часть «Категория 6 (степень кредитного риска – 400%) пункта 24 изложить в следующей редакции:
«Категория 6 (степень кредитного риска – 400%): активы, размещенные по договорам мудараба, мушарака, за исключением активов, указанных в категориях 1-5.»
2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О Положении «О реализации исламских принципов финансирования в Кыргызской Республике в рамках пилотного проекта» от 30 октября 2006 года № 32/2 следующие изменения:
- в Положении «О реализации исламских принципов финансирования в Кыргызской Республике в рамках пилотного проекта», утвержденном вышеуказанным постановлением:
- в абзаце втором подпункта «а» пункта 12 Главы 2.1. слова «кредитам со степенью риска 100%» заменить словами «активам со степенью риска в соответствии с Инструкцией по определению стандартов адекватности капитала банков, осуществляющих операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования, утвержденной постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 28 декабря 2009 года №51/4 (далее – Инструкция по определению стандартов адекватности капитала).»;
  - абзац второй пункта 35 Главы 2.2. изложить в следующей редакции:
«При расчете коэффициента адекватности капитала активы, размещенные по сделке Шарика, приравниваются к активам со степенью риска в соответствии с Инструкцией по определению стандартов адекватности капитала.»

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
№ 34/10 от 31 июля 2014 г.

**«О внесении изменений и дополнений в постановление
Правления Национального банка Кыргызской Республики
от 15 июля 2009 года №30/6
«Об утверждении «Правил осуществления денежных переводов по
системам денежных переводов в Кыргызской Республике»**

В целях усиления безопасности и надежности осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике и снижения рисков, а также в соответствии со статьями 7 и 43 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения и дополнения в «Правила осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике», утвержденные постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 15 июля 2009 года №30/6 (прилагаются).
2. Юридическому Управлению:
  - опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
  - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
3. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования.
4. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков Кыргызской Республики.

5. Контроль исполнения настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Жеенбаеву Б.Ж.

Председатель

Абдыгулов Т.С.

*Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от «_____» _____ 2014 №_____*

Изменения и дополнения в постановление
Правления Национального банка Кыргызской Республики
от 15 июля 2009 года №30/6
«Об утверждении «Правил осуществления денежных переводов по
системам денежных переводов в Кыргызской Республике»

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении «Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике» от 15 июля 2009 года №30/6 следующие изменения и дополнения:

В Правилах осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике, утвержденных вышеуказанным постановлением:

1. Пункт 1.1. дополнить абзацами девятым – десятым следующего содержания:
*«- Положением «Об основных требованиях к функционированию платежной системы Кыргызской Республики при возникновении нештатных ситуаций в платежной системе», утвержденным постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 28 января 2009 года №4/6;
- Положением «О требованиях по обеспечению информационной безопасности в коммерческих банках Кыргызской Республики», утвержденным постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 14 сентября 2011 года №52/12.».*
2. Пункт 2.4. изложить в следующей редакции:
«2.4. Оператор системы денежных переводов (далее – оператор) – юридическое лицо, резидент или нерезидент Кыргызской Республики, провайдер услуг по денежным переводам, имеющий соответствующие разрешительные документы уполномоченного органа по финансовому надзору страны происхождения (лицензия, регистрационный сертификат и т.п.), регистрацию в Национальном банке Кыргызской Республики и обеспечивающий функционирование системы денежных пере-

водов. Для развития инфраструктуры и пунктов доступа к системе денежных переводов оператор заключает договор об участии в системе денежных переводов, согласно которому оператор и участники обязуются осуществлять свою деятельность в соответствии с правилами системы.».

3. Пункт 3.1. изложить в следующей редакции:
«3.1. Оператор (резидент или нерезидент Кыргызской Республики) для оказания услуг по системам денежных переводов на территории Кыргызской Республики должен пройти регистрацию в Национальном банке Кыргызской Республики и предоставить пакет документов, включающих следующее:
  - название системы денежных переводов;*
  - название оператора системы денежных переводов и страна происхождения;*
  - регистрационный номер, копия свидетельства о регистрации, лицензия, сертификат, выданные уполномоченным органом по финансовому надзору страны происхождения;*
  - правила системы денежных переводов;*
  - типовой договор с участниками системы, при наличии таковых.».*

4. Пункт 3.2. изложить в следующей редакции:
«3.2. Оператор, оказывающий услуги по системе денежных переводов, должен осуществлять деятельность на территории Кыргызской Республики в соответствии с нормативными правовыми актами Кыргызской Республики. В случае, если оператор является нерезидентом Кыргызской Республики, то при заключении договоров по участию в системе денежных переводов с банками Кыргызской Республики банки и оператор должны руководствоваться требованиями нормативных правовых актов Кыргызской Республики в области денежных переводов.».

5. Пункт 3.5. дополнить подпунктом 7 следующего содержания:
«7) осуществление взаиморасчетов на ежедневной основе, если иное не предусмотрено договором между оператором и участником.».

6. Раздел 3 дополнить пунктом 3.7. следующего содержания:
«3.7. Оператор, кроме оператора внутренних локальных систем денежных переводов, должен обеспечить выполнение, как ми-

нимум, одного из следующих условий:

- 1) *разместить на корреспондентском счете банка-участника или на указанных банком-участником корреспондентских счетах в сторонних банках обязательный страховой депозит в объеме, покрывающем средний ежедневный оборот по всем производимым операциям (за месяц, или квартал, или год);*
  - 2) *предоставить гарантии от банков, которые имеют международные кредитные рейтинги инвестиционного уровня, присвоенные международными рейтинговыми агентствами;*
  - 3) *обеспечить страхование денежных переводов, проводимых через свои системы денежных переводов.».*
7. Пункт 4.1. дополнить предложением следующего содержания:
«В целях обеспечения безопасности участник должен руководствоваться нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.».
8. Раздел 4 дополнить пунктом 4.11. следующего содержания:
«4.11. Участник должен ежеквартально, не позднее 10 числа месяца, следующего за отчетным кварталом, предоставлять в Национальный банк Кыргызской Республики информацию в соответствии с Приложением 1 (прилагается).».
9. Пункт 5.1. изложить в следующей редакции:
«5.1. Участник при заключении договора с оператором по участию в системе денежных переводов должен удостовериться в наличии у оператора соответствующих разрешительных документов уполномоченного органа страны происхождения (лицензия, свидетельство о регистрации, сертификат и т.п.), и регистрации в Национальном банке Кыргызской Республике и проверить на соответствие требованиям настоящих Правил и нормативных правовых актов Кыргызской Республики.».

Приложение 1
к «Правилам осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике»,
утвержденных постановлением Правления НБКР
№_____ от _____ 2014

Наименование банка	Наименование систем денежных переводов	Валюта	Тарифы
	<i>локальные</i>		
	<i>международные</i>		

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
№ 34/11 от 31 июля 2014 г.

О внесении изменений и дополнений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об отдельных сделках/операциях коммерческих банков и микрофинансовых компаний Кыргызской Республики с недвижимостью» от 29 августа 2012 года N36/2»

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. 1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об отдельных сделках/операциях коммерческих банков и микрофинансовых компаний Кыргызской Республики с недвижимостью» от 29 августа 2012 года N36/2» следующие изменения и дополнения:
в Положении об отдельных сделках/операциях коммерческих банков и микрофинансовых компаний Кыргызской Республики с недвижимостью, утвержденном вышеуказанным постановлением:
  - пункт 35 дополнить предложением следующего содержания: «Приобретение банком недвижимого имущества для целей сдачи в аренду не допускается.»;
  - пункт 37 изложить в следующей редакции:
«37. Банк вправе сдавать в аренду/субаренду как отдельно стоящие неиспользуемые банковские помещения, так и часть площадей неиспользуемых банковских помещений, изолированных от занимаемых банком и имеющих отдельный вход для арендатора, при соблюдении условий технической укреплённости и других установленных требований по технике безопасности эксплуатации нежилых помещений. Банки должны письменно уведомлять Управление внешнего надзора Национального банка о каждом случае сдачи в аренду/субаренду неиспользуемых банковских помещений и/или за-

- мены арендаторов с указанием информации об арендаторе/ субарендаторе и сроке аренды.»;
- пункт 37-1 исключить.
2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.
  3. Юридическому управлению:
    - опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
    - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
  4. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, Государственного банка развития Кыргызской Республики, областных управлений Национального банка и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.
  5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Чокоева З.Л.

Председатель

Абдыгулов Т. С.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
№ 36/3 от 13 августа 2014 г.

О признании утратившими силу некоторых постановлений Правления Национального банка Кыргызской Республики

1. Признать утратившим силу:
  - постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об Инструкции по работе первичных дилеров с государственными казначейскими векселями» от 1 декабря 2004 г. №31/3;
  - постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О Временной инструкции по организации депозитарного учета и порядок обращения нот Национального банка Кыргызской Республики на вторичном рынке» от 22 сентября 2004 г. №25/4.
2. Юридическому управлению:
  - опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
  - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 15 дней со дня официального опубликования.
4. Управлению денежно-кредитных операций довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, соответствующих структурных подразделений Национального банка, областных управлений и представительства в Баткенской области.
5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Жеенбаеву Б.Ж.

Председатель

Т.Абдыгулов

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

г.Бишкек, ул. Уметалиева, 101
№ 42\8 от 24 сентября 2014г.

Об утверждении Положения «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования»

В соответствии со статьями 7 и 43 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Положение «О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования» (прилагается).
2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении тридцати дней после официального опубликования.
3. Юридическому управлению:
  - опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Национального банка Кыргызской Республики;
  - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
4. Управлению методологии надзора и лицензирования довести настоящее постановление до сведения Ассоциации микрофинансовых организаций и объединения юридических лиц «Ассоциация развития исламской экономики, финансов и индустрии».
5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на заместителя Председателя Национального банка Кыргызской Республики Орозбаеву Л.Д.

Председатель

Абдыгулов Т.С.

*Приложение к
постановлению Правления
Национального банка Кыргызской Республики
от «24» сентября 2014 года № 42\8*

Положение

«О классификации активов и соответствующих отчислениях в резерв на покрытие потенциальных потерь и убытков микрофинансовыми организациями, осуществляющими операции в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования»

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящее Положение разработано в соответствии с Законами «О Национальном банке Кыргызской Республики», «О банках и банковской деятельности в Кыргызской Республике» и «О микрофинансовых организациях».
2. Настоящее Положение определяет общие принципы системы классификации активов и резервов на покрытие потенциальных потерь и убытков (далее по тексту - РППУ), для микрофинансовых организаций, не имеющих лицензии на право привлечения денежных средств (далее по тексту - МФО), осуществляющих свою деятельность в соответствии с исламскими принципами финансирования на основании свидетельства/лицензии Национального банка Кыргызской Республики (далее – Национальный банк).
3. Для своевременного покрытия потенциальных потерь и убытков, а также в целях определения реального финансового состояния и эффективности работы, МФО обязаны на постоянной основе проводить оценку качества активов (классифицировать), указанных в пункте 14 настоящего Положения, а также создавать соответствующее РППУ на уровне, достаточном для покрытия возможных потерь и убытков по активам.
4. РППУ создается при обесценении активов, то есть при снижении их стоимости вследствие неисполнения или ненадлежащего исполнения клиентом/партнером/поставщиком (далее – клиент) МФО обязательств по активу, предусмотренных условиями договора, либо существования реальной угрозы неисполнения (ненадлежащего исполнения) данных обязательств.
Величина снижения стоимости актива определяется как разность между балансовой стоимостью актива (остатком задолженности по активу) на момент оценки качества актива, и ее

реальной (текущей) стоимостью на момент оценки, произведенной в соответствии с нормами настоящего Положения.

- МФО могут разработать внутреннюю систему классификации активов, не нарушая при этом значения отчислений на формирование РППУ, установленные в настоящем Положении.

2. ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ В НАСТОЯЩЕМ ПОЛОЖЕНИИ

- Кредитный риск - это риск потерь в результате снижения стоимости актива МФО вследствие неисполнения или ненадлежащего исполнения клиентом своих обязательств в соответствии с условиями договора.
- Реструктуризированные активы - активы, по которым МФО делает уступку клиенту по причине ухудшения его финансового состояния и перезаключает договор с ним в связи с изменением условий договора.
- Групповое финансирование - предоставление финансирования под солидарную ответственность членов группы солидарной ответственности (ГСО), занимающихся деятельностью, направленной на получение дохода (в том числе предпринимательской деятельностью). При этом члены ГСО совместно поручаются за выполнение обязательств каждого члена группы и несут солидарную ответственность перед МФО в соответствии с законодательством Кыргызской Республики. Классификация группового финансирования осуществляется в соответствии с Временным порядком применения специальной классификации кредитов, отвечающих определенным критериям, утвержденным постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 2 марта 2006 года N 5/6.
- Индивидуальное финансирование - предоставление финансирования под индивидуальную ответственность клиента (физического или юридического лица).
- Инвестиции МФО в ценные бумаги и/или в капитал – вложения МФО в ценные бумаги, выпускаемые по исламским принципам банковского дела и финансирования и/или приобретение акций или финансовое вложение в капитал компаний, цель и деятельность которых соответствуют стандартам Шариата. Вложения средств МФО в оборотные средства других компаний и участие в совместных проектах считаются активами, несущими в себе кредитный риск.

3. ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ ПО КЛАССИФИКАЦИИ АКТИВОВ

11. Классификация активов осуществляется на основе анализа финансового состояния клиента МФО, качества залога, типа клиента по форме собственности, отраслевой принадлежности, наличия и видов гарантий по активам и надежностью самих гарантов, оценки выполнения ранее данных обязательств по активам банков, перспектив дальнейшего развития бизнеса клиента и других факторов.
12. При проведении классификации активов необходимо руководствоваться здравым смыслом и суждением для отнесения актива к той или иной категории классификации, не ограничиваясь положениями, которые предусмотрены настоящим Положением.
13. МФО классифицируют активы и формируют РППУ в целях своевременного покрытия потенциальных потерь и убытков по активам, подверженным кредитному риску.
14. Активы МФО, несущие в себе кредитный риск, включают:
  - финансирование по исламским принципам;
  - финансовый лизинг в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования;
  - факторинг;
  - инвестиции в ценные бумаги, выпускаемые в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования и/или в капитал компании (в форме акций, финансового участия в капитале инвестируемой компании);
  - другие активы, подверженные кредитному риску.
15. МФО проводит классификацию и формирует соответствующий РППУ в отношении прочей собственности, т.е. собственности (имущества), принятой в погашение представленного МФО финансирования.
16. Во избежание возможных различных толкований определенных категорий классификации вводятся количественные и качественные характеристики активов. Совокупность двух и более признаков определяет категорию классификации.
17. Классификация активов производится на основе предварительного анализа с учетом:
  - 1) *оличественных характеристик состояния актива, включая:*
    - *наличие просрочки плановых платежей по основной сумме и/или наценке/доходу;*
    - *случаи неполного (частичного) погашения плановых платежей по основной сумме и/или наценке/доходу;*
  - 2) *качественных характеристик состояния актива, в том числе:*

- *платежеспособность клиента, т.е. способность клиента своевременно погашать плановые платежи, как по наценке/доходу, так и по основной сумме;*
  - *состояние и стоимость залога;*
  - *наличие иных источников дохода (доходы членов семьи, доход от других видов деятельности и т.д.);*
  - *соблюдение клиентом условий договора по любому другому активу, в случае, если у клиента имеется непогашенная задолженность по другим обязательствам перед другими финансово-кредитными учреждениями. В связи с этим необходимо отслеживать наличие у клиента других активов, несущих в себе кредитный риск и в других финансово-кредитных учреждениях на момент рассмотрения заявки, используя информацию, получаемую от клиента, через кредитно-информационное бюро, или иным доступным способом в рамках законодательства Кыргызской Республики. В дальнейшем, в процессе мониторинга актива, по которому не истек срок договора финансирования, необходимо учитывать информацию, получаемую от клиента, о наличии у него иных активов, несущих в себе кредитный риск и полученных в других финансово-кредитных учреждениях, а также информацию о соблюдении им условий договора по данным активам. Договором финансирования должна быть предусмотрена обязанность предоставления клиентом не реже, чем один раз в полгода, указанной информации на время действия договора. При этом все финансово-кредитные учреждения обязаны предоставлять в течение 3-х рабочих дней по запросу клиента информацию о получении актива, несущего в себе кредитный риск, и о соблюдении клиентом условий договора для ее предоставления в другое финансово-кредитное учреждение.*
18. Если классифицируемый актив занимает промежуточное положение между двумя категориями классификации активов, то такой актив следует относить к наихудшей из категорий классификации.
  19. При проведении классификации нескольких активов, предоставленных одному и тому же клиенту, МФО должен учитывать классификацию данных активов и классифицировать данные активы по наихудшей из категорий классификации по данным активам.
  20. Договорные отношения между МФО и его клиентами, отра-

женные в соответствующих договорах, должны осуществляться на основании законодательства Кыргызской Республики и не нарушать требования стандартов Шариата.

4. КЛАССИФИКАЦИЯ АКТИВОВ

21. В целях классификации активов и создания РППУ устанавливаются следующие категории активов:

- 1) *нормальные активы;*
- 2) *активы под наблюдением;*
- 3) *субстандартные активы;*
- 4) *сомнительные активы;*
- 5) *потери*

22. Активы считаются нормальными, если плановые платежи по наценке/доходу и/или основной сумме не просрочены или просрочены на срок не более 30 дней.

МФО должен классифицировать актив в качестве нормально-го актива при наличии следующих признаков в совокупности:

- удовлетворительное финансовое состояние клиента, стабильные источники дохода;
- положительная кредитная история клиента;
- предприятие клиента является стабильным, хорошо капитализированным;
- своевременно выполняются условия договора с МФО;
- наличие обеспечения исполнения договора о финансировании ликвидным залогом на всю сумму определенную договором;
- при индивидуальном финансировании задолженность по основной сумме финансирования и по наценке полностью обеспечена залогом, который пользуется спросом и может быть реализован в приемлемые сроки и по приемлемой цене, либо имеется гарантия надежного гаранта.

23. Активами под наблюдением считаются активы, по которым имеются определенные негативные тенденции, из которых следует, что если по подобным активам не будут приняты соответствующие меры, то возможно дальнейшее ухудшение их качества.

МФО должен классифицировать актив в качестве актива под наблюдением при наличии одного из следующих признаков:

- появление тенденций ухудшения финансового состояния клиента;
- изменение рыночных условий, которые могут повлиять на выполнение клиентом условий договора, заключенного с МФО;

- нарушение клиентом графика выполнения условий договора на срок до 30 дней;
- нарушение графика плановых платежей на срок до 30 дней;
- нарушение сроков поставки товаров, согласно договору на срок до 30 дней;
- нарушение графика реализации проекта, поступления финансовых потоков на срок до 30 дней;
- нарушение сроков исполнения договоров третьими сторонами на срок до 30 дней;
- невозможность для МФО проводить мониторинг залога из-за недостаточной документации, либо из-за отсутствия экспертов по его оценке;
- намечающееся уменьшение ликвидности залога (снижение цен, падение курса валют);
- наличие у клиента физического лица или индивидуального предпринимателя непогашенной задолженности по любому другому активу, за исключением активов, профинансированных по целевым государственным программам Правительства Кыргызской Республики, в данном МФО и/или другом финансово-кредитном учреждении.

Примечание: признак, указанный в настоящем абзаце не распространяется на овердрафты в рамках зарплатных проектов;

- погашение задолженности клиента - физического лица, в том числе индивидуального предпринимателя, и задолженности его супруга(и), родителей и детей по активам, за исключением активов, выданных им по целевым государственным программам Правительства Кыргызской Республики, перед данным МФО и/или другими финансово-кредитными учреждениями за счет единого источника дохода. При этом под одним и тем же источником погашения активов, понимается совокупный доход вышеуказанных лиц, учтенный финансово-кредитным учреждением при принятии решения о выдаче актива, включая доход от предпринимательской деятельности.

Примечание: признак, указанный в настоящем абзаце не распространяется на овердрафты в рамках зарплатных проектов.

24. Субстандартными активами считаются активы, по которым наблюдаются определенные негативные тенденции, достаточно ясно показывающие, что МФО необходимо доформировать РППУ и/или принять соответствующие меры, направленные на улучшение качества актива.

МФО должен классифицировать актив в качестве субстан-

- дартного актива при наличии одного из следующих признаков:
- нарушение графика выполнения условий договора клиентом на срок от 31 до 90 дней;
  - нарушение графика плановых платежей на срок от 31 до 90 дней;
  - нарушение сроков поставки товаров, согласно договору на срок от 31 до 90 дней;
  - нарушение графика реализации проекта, поступления финансовых потоков на срок от 31 до 90 дней;
  - нарушение сроков исполнения договоров третьими сторонами на срок от 31 до 90 дней;
  - наличие достоверной негативной информации о финансовом состоянии клиента;
  - если актив обеспечен залогом не в полной мере или наблюдается ухудшение качества залога, либо залог обесценивается;
  - наличие первой реструктуризации актива;
  - невыполнение клиентом - физическим лицом или индивидуальным предпринимателем, условий договора более 30 дней по любому другому активу, несущему в себе кредитный риск, за исключением активов, профинансированных по целевым государственным программам Правительства Кыргызской Республики, в данном МФО и/или другом финансово-кредитном учреждении.

Примечание: признак, указанный в настоящем абзаце не распространяется на овердрафты в рамках зарплатных проектов;

- наличие просроченной задолженности более 30 дней по активам, супруга(и), родителей и детей клиента-физического лица или индивидуального предпринимателя, перед данным МФО и/или другими финансово-кредитными учреждениями, за исключением активов, профинансированных по целевым государственным программам Правительства Кыргызской Республики, при условии, что источник погашения всех вышеуказанных активов один и тот же. При этом под одним и тем же источником погашения активов, понимается совокупный доход вышеуказанных лиц, учтенный финансово-кредитным учреждением при принятии решения о выдаче актива, включая доход от предпринимательской деятельности.

Примечание: признак, указанный в настоящем абзаце не распространяется на овердрафты в рамках зарплатных проектов.

25. Сомнительным активам характерны четко определенные не-

достатки (недостаток) или слабые стороны, которые несут в себе риск неисполнения клиентом обязательств, предусмотренных договором, в связи, с чем возможность погашения задолженности становится сомнительной и маловероятной. В случае если недостатки не будут устранены, то существует вероятность того, что МФО понесет значительные потери.

МФО должна классифицировать актив в качестве сомнительного актива при наличии одного из следующих признаков:

- нарушение графика выполнения условий договора клиентом на срок от 91 до 180 дней;
- нарушение графика плановых платежей на срок от 91 до 180 дней;
- нарушение сроков поставки товаров, согласно договору на срок от 91 до 180 дней;
- нарушение графика реализации проекта, поступления финансовых потоков на срок от 91 до 180 дней;
- нарушение сроков исполнения договоров третьими сторонами на срок от 91 до 180 дней;
- наличие достоверной негативной информации о финансовом состоянии клиента;
- не предусмотренная бизнес-планом, согласованным с МФО, убыточная деятельность клиента;
- отсутствие информации о ходе реализации проекта и исполнении бизнес-плана в соответствии со сроками представления, оговоренными в договоре между МФО и клиентом;
- невозможность осуществления надлежащего мониторинга реализации проекта, в том числе с выездом на объекты финансирования;
- серьезные ухудшения финансового состояния клиента (либо клиент находится на грани банкротства);
- наличие реструктуризации актива два раза;
- значительное ухудшение (или фактическое отсутствие) залогового и/или гарантийного обеспечения и не предоставление клиентом или невозможность предоставления дополнительного залогового или гарантийного обеспечения;
- значительное ухудшение платежеспособности и материального положения клиента, при котором он не в состоянии выполнять обязательства по возврату актива МФО.

26. МФО должна классифицировать актив в качестве потери при наличии одного из следующих признаков:

- нарушение графика выполнения условий договора клиентом на срок 180 дней и более;

- нарушение графика плановых платежей на срок 180 дней и более;
  - нарушение сроков поставки товаров, согласно договору на срок 180 дней и более;
  - нарушение графика реализации проекта, финансовых потоков на срок 180 дней и более;
  - нарушение сроков исполнения контрактов третьими сторонами на срок 180 дней и более;
  - если проект, в котором участвует МФО, не реализован в соответствии с договором;
  - отсутствие залогового обеспечения или невозможность реализации залога из-за отсутствия рынка сбыта;
  - неспособность, отказ клиента выполнить условия договора с МФО;
  - нежелание клиента сотрудничать с МФО, либо отсутствие клиента;
  - банкротство клиента.
27. После отнесения актива к категории активов, классифицированных как потери, МФО должна принять все меры по обеспечению возврата основной суммы актива и наценки/доходов по нему в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, включая обращение в судебные органы. В случае, если все принятые меры не обеспечили возврат данного актива, то он учитывается на внесистемных счетах не менее пяти лет. В случае возврата актива, порядок погашения суммы задолженности осуществляется в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

5. ОСОБЕННОСТИ КЛАССИФИКАЦИИ АКТИВОВ МФО

28. Классификация прочей собственности МФО.
Прочая собственность МФО, т.е. собственность (имущество), принятая в погашение предоставленного МФО финансирования и активов, несущих в себе кредитный риск, сразу после признания ее в балансе классифицируется, как минимум, как субстандартная.
29. Прочая собственность классифицируется как потери, если она не продана МФО по истечении следующих сроков:
- 1) *одного года - для движимого имущества;*
  - 2) *трех лет - для недвижимого имущества.*
30. Классификация инвестиций МФО.
МФО проводят оценку качества своих инвестиций и их классификацию, принимая во внимание также, в частности, следующие

щие факторы:

- положение на рынке и финансовое состояние организаций, в которые инвестируются средства МФО;
  - сроки и объемы инвестирования;
  - возможность вернуть инвестированные средства;
  - доходность по инвестиции;
  - имеет ли организация, в которую инвестируются средства МФО, обязательства перед МФО по каким-либо другим активам, и к какой категории классификации они отнесены.
31. Инвестиции в ценные бумаги Правительства Кыргызской Республики и Национального банка не классифицируются, и по ним не создается РППУ.
32. Классификация реструктуризированных активов МФО. МФО должна классифицировать реструктуризированные активы в зависимости от причин реструктуризации, при этом категория классификации активов не может быть выше, чем субстандартные.

6. ФОРМИРОВАНИЕ РППУ

33. МФО проводят оценку адекватности РППУ ежемесячно на основании результатов ежемесячной оценки качества активов.
34. МФО создают РППУ за счет расходов независимо от размера полученных доходов, осуществляя отчисления в РППУ через активный балансовый счет «Расходы по созданию резерва на покрытие потенциальных потерь и убытков» в сумме, достаточной для поддержания резерва на уровне, соответствующем текущей оценке качества активов МФО.
35. Национальный банк устанавливает следующие размеры отчислений в РППУ по активам, размещенным согласно исламским принципам банковского дела и финансирования:
- 1) *общие резервы:*
    - *нормальные* - 0-5%;
    - *активы под наблюдением* - 10%;
  - 2) *специальные резервы:*
    - *субстандартные* - 25 %;
    - *сомнительные* - 50 %;
    - *потери* - 100 %.
36. Согласно классификации активов производится расчет требуемого размера РППУ по каждому активу, несущему в себе кредитный риск, в соответствии с установленными нормами отчислений. Требуемые отчисления в резерв по каждому финансированию суммируются и определяется итоговый размер

РППУ на конец отчетного периода. Для определения адекватности РППУ рассчитанный размер резерва сравнивается с размером резерва, определенного при предыдущей классификации. В случае, когда размер РППУ по балансу меньше, чем его итоговый размер, МФО необходимо произвести дополнительные отчисления в РППУ, чтобы привести резерв в соответствие с рассчитанным размером на конец отчетного периода. Дополнительные отчисления в РППУ не производятся в случае, если сумма фактически сформированного резерва по балансу больше или равна расчетной сумме РППУ.

37. Сумма РППУ по балансу, которая превышает итоговый требуемый размер на конец отчетного периода (месяца), может быть направлена на уменьшение расходов по созданию РППУ.
38. Регулярная проверка адекватности РППУ текущему состоянию активов МФО осуществляется внутренним аудитором (службой внутреннего аудита) МФО, обязанностью которого является немедленное информирование руководства МФО о выявленных недостатках.
39. МФО вправе выбрать более консервативный подход к оценке активов. В этих целях МФО может разработать внутренние процедуры по оценке адекватности кредитных рисков, не нарушающие требований настоящего Положения.